

Πρωτ. _____
 Αριθ. _____
 Διεκτ. _____

Από τα επίσημα Πρακτικά της ΡΜΣΤ΄, 23 Ιουνίου 2022, Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής, στην οποία ψηφίστηκε το παρακάτω σχέδιο νόμου:

Κύρωση Κώδικα νομοθεσίας θαλάσσιων ενδομεταφορών και δικαιωμάτων επιβατών

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Άρθρο πρώτο Κύρωση Κώδικα νομοθεσίας θαλάσσιων ενδομεταφορών και δικαιωμάτων επιβατών
 ΜΕΡΟΣ Α΄ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΕΝΔΟΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
 ΤΜΗΜΑ Ι ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΕΝΔΟΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟ Ή ΠΡΟΣ ΛΙΜΕΝΕΣ ΝΗΣΙΩΝ
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
 Άρθρο 1 Θαλάσσιες μεταφορές από ή προς λιμένες νησιών
 Άρθρο 2 Κρατική εποπτεία και γενικοί όροι
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΣΗ
 Άρθρο 3 Τακτική δρομολόγηση - Προϋποθέσεις
 Άρθρο 4 Διαδικασία τακτικής δρομολόγησης
 Άρθρο 5 Τακτική δρομολόγηση και διαδικασία τακτικής δρομολόγησης επιβατηγών υδροπτερυγών και ταχυπλόων πλοίων
 Άρθρο 6 Μεταβολή πλοιοκτήτη
 Άρθρο 7 Εκτέλεση και διακοπή δρομολογίων
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΕΚΤΑΚΤΗ ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΣΗ
 Άρθρο 8 Έκτακτη δρομολόγηση - Προϋποθέσεις
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
 Άρθρο 9 Συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας - Διαδικασίες σύναψης - Αποκλειστική εξυπηρέτηση γραμμών
 Άρθρο 10 Συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας έναντι μισθώματος
 Άρθρο 11 Συμβάσεις απευθείας ανάθεσης
 Άρθρο 12 Παράταση συμβάσεων
 Άρθρο 13 Διαδικασία σύναψης συμβάσεων για κάλυψη έκτακτων αναγκών

Άρθρο 14 Προστασία ναυτικών
 Άρθρο 15 Προστασία εργαζομένων ξηράς
 Άρθρο 16 Σύναψη συμβάσεων ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας με φορείς δημοσίου
 Άρθρο 17 Αποπληρωμή συμβάσεων
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΑΚΤΟΠΛΟΪΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
 Άρθρο 18 Διασφάλιση προστασίας εργαζομένων σε ακτοπλοϊκές επιχειρήσεις
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΚΤΟΠΛΟΪΚΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
 Άρθρο 19 Ρύθμιση για τη διασφάλιση της ακτοπλοϊκής συγκοινωνίας
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΚΤΟΠΛΟΪΚΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (Σ.Α.Σ)
 Άρθρο 20 Συμβούλιο Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών - Λειτουργία
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄ ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
 Άρθρο 21 Διοικητικές κυρώσεις
 Άρθρο 22 Τελικές διατάξεις
 ΤΜΗΜΑ ΙΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΕΝΔΟΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ
 Άρθρο 23 Μεταφορά επιβατών
 Άρθρο 24 Θαλάσσιες ενδομεταφορές μεταξύ ηπειρωτικών λιμένων
 ΜΕΡΟΣ Β΄ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ
 Άρθρο 25 Μεταφορά εμπορευμάτων
 Άρθρο 26 Μεταφορά ταχυδρομικών αντικειμένων με ακτοπλοϊκά πλοία
 ΜΕΡΟΣ Γ΄ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΙΒΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΕΩΝ ΣΤΙΣ ΕΠΙΒΑΤΙΚΕΣ ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
 ΤΜΗΜΑ Ι ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
 Άρθρο 27 Πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 28 Ορισμοί
 Άρθρο 29 Σύμβαση θαλάσσιας μεταφοράς
 ΤΜΗΜΑ ΙΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΠΙΒΑΤΩΝ
 Άρθρο 30 Επιστροφή ναύλου - αποζημιώσεις - έκπτωση
 ναύλου ατόμων μειωμένης κινητικότητας
 Άρθρο 31 Δικαιώματα απόρων και ναυαγών
 Άρθρο 32 Δικαιώματα αναπήρων πολέμου, θυμάτων
 πολέμου
 Άρθρο 33 Δικαιώματα πολυτέκνων και μελών οικογένε-
 υς τους
 Άρθρο 34 Αποσκευές
 Άρθρο 35 Καθυστέρηση απόπλου
 Άρθρο 36 Καθυστέρηση - διακοπή ταξιδιού
 Άρθρο 37 Απώλεια ανταπόκρισης
 Άρθρο 38 Απαγόρευση απόπλου πλοίου λόγω δυσμε-
 νών καιρικών συνθηκών
 Άρθρο 39 Ακύρωση ταξιδιού
 Άρθρο 40 Άρνηση επιβίβασης
 Άρθρο 41 Καταγγελίες - παράπονα επιβατών
 Άρθρο 42 Τρόπος επιστροφής εισιτηρίου - ναύλου και
 καταβολής χρηματικών αποζημιώσεων
 ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΙΒΑΤΩΝ - ΜΕΤΑΦΟΡΕΑ
 Άρθρο 43 Υποχρεώσεις επιβατών
 Άρθρο 44 Υποχρεώσεις μεταφορέα
 ΤΜΗΜΑ ΙV ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ - ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ
 Άρθρο 45 Γενικές αρχές
 Άρθρο 46 Φιλική διευθέτηση διαφορών μεταφοράς του
 επιβάτη
 Άρθρο 47 Διοικητικές κυρώσεις
 ΜΕΡΟΣ Δ΄ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ -ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ -
 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
 Άρθρο 48 Καταργούμενες διατάξεις
 Άρθρο 49 Τελική διάταξη
 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
 Πίνακας κωδικοποιητικών διατάξεων
 Πίνακας κωδικοποιούμενων διατάξεων
 Άρθρο δεύτερο Έναρξη ισχύος

Άρθρο πρώτο

Κύρωση του Κώδικα νομοθεσίας θαλάσσιων ενδομεταφορών και δικαιωμάτων επιβατών

Κυρώνεται, σύμφωνα με τις παρ. 6 και 7 του άρθρου 76 του Συντάγματος, ο παρών Κώδικας νομοθεσίας θαλάσσιων ενδομεταφορών και δικαιωμάτων επιβατών.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΕΝΔΟΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

ΤΜΗΜΑ Ι

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΕΝΔΟΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟ Ή ΠΡΟΣ ΛΙΜΕΝΕΣ ΝΗΣΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Θαλάσσιες μεταφορές από ή προς λιμένες νησιών

1. Από την 1η Νοεμβρίου 2002 είναι ελεύθερη η παροχή υπηρεσιών θαλάσσιων μεταφορών που: α) παρέχο-

νται έναντι αμοιβής από πλοιοκτήτη κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.) και β) εκτελούνται μεταξύ λιμένων της ηπειρωτικής χώρας και νησιών ή μεταξύ λιμένων νησιών, από επιβατηγά και οχηματαγωγά πλοία, επιβατηγά ή φορτηγά, δρομολογημένα σε τακτική γραμμή επιβατικών μεταφορών και πορθμείων, καθώς και από πλοία που έχουν ολική χωρητικότητα μέχρι εξακόσιες πενήντα μονάδες υπολογισμού, σύμφωνα με τη διεθνή σύμβαση «Για την καταμέτρηση της χωρητικότητας των πλοίων του 1969», η οποία κυρώθηκε με τον ν. 1373/1983 (Α΄ 92), εφόσον τα πλοία αυτά είναι νηολογημένα στην Ελλάδα ή άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ., και φέρουν τη σημαία του.

2. Ως πλοιοκτήτης στο παρόν Τμήμα νοείται το πρόσωπο που ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 2 του Κανονισμού (Ε.Ο.Κ.) 3577/1992 του Συμβουλίου της 7ης Δεκεμβρίου 1992 για την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών στις θαλάσσιες μεταφορές στο εσωτερικό των κρατών μελών (θαλάσσιες ενδομεταφορές) - (L 364/7).

3. Κατ' εξαίρεση, αν τα πλοία που προβλέπονται στην παρ. 1 δεν επαρκούν, επιτρέπεται με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών (Σ.Α.Σ.), η παροχή υπηρεσιών θαλάσσιων μεταφορών από πλοία, που φέρουν τη σημαία άλλου κράτους, υπό τον όρο της αμοιβαιότητας και με τις προϋποθέσεις που τίθενται στο Τμήμα αυτό.

Άρθρο 2

Κρατική εποπτεία και γενικοί όροι

1. Η παροχή υπηρεσιών θαλάσσιων ενδομεταφορών τελεί υπό την εποπτεία του Κράτους, η οποία ασκείται από τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

2. Όπου αναφέρονται στο παρόν Τμήμα Υπουργός και Υπουργείο, νοείται ο Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (Υ.ΝΑ.Ν.Π.).

3. Το Κράτος, οι οργανισμοί διοίκησης και εκμετάλλευσης των λιμένων και οι οργανισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού μεριμνούν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη, τη λειτουργία και οργάνωση των λιμένων, καθώς και για την εξασφάλιση υπό συνθήκες ελεύθερου και υγιούς ανταγωνισμού της παροχής ασφαλών, σταθερών, αξιόπιστων και ποιοτικών θαλάσσιων υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών, οχημάτων και εμπορευμάτων, της προστασίας των συμφερόντων του επιβατικού κοινού, της οικονομικής ανάπτυξης των νησιών, της συνοχής του νησιωτικού χώρου και της εδαφικής συνέχειας της χώρας.

4. Οι θαλάσσιες ενδομεταφορές τακτικών γραμμών εκτελούνται από επιβατηγά και οχηματαγωγά, επιβατηγά ή φορτηγά, πλοία που δρομολογούνται σε γραμμή ή γραμμές του ενδεικτικού γενικού δικτύου ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών που καλύπτει τους λιμένες όλων των νησιών. Το δίκτυο καθορίζεται μέχρι τις 31 Οκτωβρίου εκάστου έτους, με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ύστερα από γνώμη του Σ.Α.Σ. και οι δρομολογιακές γραμμές διακρίνονται σε κατηγορίες, ανάλογα με τη σημασία τους στις εσωτερικές και διεθνείς μεταφορές της χώρας, στη διοικητική διάρθρωση

της, στη διάταξη των λιμένων, τις ειδικές συνθήκες σε αυτούς και την ανάγκη εξασφάλισης τακτικής εξυπηρέτησής τους.

5. Πλοίο δρομολογούμενο σε γραμμή ορισμένης κατηγορίας μπορεί να εξυπηρετεί και λιμένα ή λιμένες, που περιλαμβάνονται σε γραμμή άλλης κατηγορίας.

6. Με απόφαση του Υπουργού, ύστερα από γνώμη του Σ.Α.Σ., μπορεί να επιβάλλονται στους πλοιοκτήτες, που ενδιαφέρονται για τη δρομολόγηση πλοίου σε ορισμένη ή ορισμένες γραμμές, υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας. Οι ανωτέρω υποχρεώσεις επιβάλλονται για την εξυπηρέτηση λόγων δημόσιου συμφέροντος και περιλαμβάνουν, χωρίς να δημιουργούν διακρίσεις, όρους που αφορούν τους λιμένες, οι οποίοι επιβάλλεται να εξυπηρετούνται, την τακτική εξυπηρέτηση, τη συνέχεια, τη συχνότητα και ικανότητα παροχής μεταφορικών υπηρεσιών, τον ναύλο και τη στελέχωση των πλοίων. Δεν απαιτείται γνώμη του Σ.Α.Σ. για την επιβολή υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας, όταν πρόκειται να εξυπηρετηθούν επείγουσες κοινωνικές ανάγκες ή λόγοι εθνικής ασφάλειας και άμυνας.

7. Όλα τα θέματα που αφορούν το προσωπικό των πλοίων ρυθμίζονται από τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας. Όσοι από το προσωπικό δεν είναι Έλληνες και τα καθήκοντά τους σχετίζονται με θέματα ασφαλείας, πρέπει να κατέχουν πιστοποιητικό ελληνομάθειας, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

8. α) Οι ολικές ναυλώσεις πλοίων προς μεταφορά επιβατών δεν υπάγονται στις διατάξεις περί καθορισμού ναύλου.

β) Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής δύναται να επιτρέπεται η ελεύθερη συνολόγηση ολικών ναυλώσεων επιβατηγών πλοίων προς εκτέλεση εκδρομών ή για τουριστικούς εν γένει σκοπούς που δεν υπόκεινται σε περιορισμούς περί ανώτατου ορίου ναύλων επιβατών, εφόσον ο αριθμός των μεταφερόμενων επιβατών με αυτά δεν είναι επαρκής για να καλύψει τις δαπάνες τους και καταλείπει θεμιτό κέρδος υπέρ αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΣΗ

Άρθρο 3 Τακτική δρομολόγηση - Προϋποθέσεις

1. Η δρομολόγηση επιβατηγού και οχηματαγωγού, επιβατηγού ή φορτηγού πλοίου γίνεται για περίοδο ενός έτους που αρχίζει την 1η Νοεμβρίου (τακτική δρομολόγηση).

2. Για τη δρομολόγηση πρέπει:

α) Το πλοίο να συγκεντρώνει όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις για την εκτέλεση ενδομεταφορών στο κράτος μέλος όπου είναι νηολογημένο.

β) Το πλοίο να ανταποκρίνεται στις δυνατότητες της λιμενικής υποδομής, καθώς και στις τυχόν ειδικές απαιτήσεις της συγκεκριμένης γραμμής που θα εξυπηρετεί.

γ) Το επιβατηγό και επιβατηγό οχηματαγωγό πλοίο να μη συμπληρώνει ηλικία, υπολογιζόμενη από την 31η Δεκεμβρίου του έτους της καθέλκυσης, τριάντα (30) ετών. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου δεν εφαρμόζονται στα επιβατηγά και επιβατηγά/οχηματαγωγά πλοία για τα ο-

ποία εφαρμόζεται το άρθρο 3 του π.δ. 103/1999 (Α΄ 110), υπό τους όρους ότι τα πλοία πληρούν τις κατά περίπτωση απαιτήσεις της παρ. 3 του άρθρου 2 του π.δ. 66/2005 (Α΄ 100), καθώς και τις απαιτήσεις των άρθρων 6, 8 και 9 του π.δ. 52/2005 (Α΄ 79). Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου δεν εφαρμόζονται επίσης στα επιβατηγά και επιβατηγά/οχηματαγωγά πλοία που εκτελούν πλώες μέχρι είκοσι (20) ναυτικά μίλια από την ακτογραμμή, εφόσον ικανοποιούνται οι πρόσθετες διαδικασίες ελέγχου και πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις που καθορίζονται για τον σκοπό αυτόν με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Με τις διατάξεις του διατάγματος αυτού οφείλουν να εναρμονιστούν εντός μεταβατικής περιόδου που θα προβλέπεται στο διάταγμα και τα επιβατηγά και επιβατηγά/οχηματαγωγά πλοία, στα οποία έχει γίνει εφαρμογή των διατάξεων του δεύτερου εδαφίου.

δ) Η ναυτιλιακή δραστηριότητα να ασκείται από πλοιοκτήτη ο οποίος: δα) δεν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα σε κάθειρξη ή σε φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους, για πρόκληση ναυαγίου με πρόθεση, τα αδικήματα του άρθρου 291 ΠΚ, πειρατεία, διακίνηση ναρκωτικών, εκβίαση, πλαστογραφία, απιστία, παραχάραξη, χρεοκοπία με δόλο, για τα αδικήματα που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 2 και στο άρθρο 4 του ν. 4557/2018 (Α΄ 139), δβ) δεν είναι σε κατάσταση πτώχευσης, εκκαθάρισης, αναγκαστικής διαχείρισης ή άλλης παρεμφερούς διαδικασίας, σύμφωνα με το δίκαιο κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.) δγ) είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερος ως προς τις υποχρεώσεις του, σύμφωνα με την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία και με τη νομοθεσία της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος.

3. Όταν ο πλοιοκτήτης είναι νομικό πρόσωπο, η προϋπόθεση της υποπερ. δα΄ της περ. δ΄ της παρ. 2 ερευνάται στο πρόσωπο του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, διευθύνοντος ή εντεταλμένου ή συμπράττοντος συμβούλου, διαχειριστή, νόμιμου εκπροσώπου και κάθε προσώπου εντολοδόχου για τη διοίκηση ή διαχείριση αυτού.

4. Πριν από την έναρξη των δρομολογίων του πλοίου ο πλοιοκτήτης υποχρεούται:

α) Να έχει εξασφαλίσει ότι το πλοίο διαθέτει όλα τα απαιτούμενα από τις ισχύουσες διατάξεις ναυτιλιακά έγγραφα, πιστοποιητικά ασφαλείας και προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος, πιστοποιητικό κλάσης από αναγνωρισμένο νηογνώμονα, όταν παρακολουθείται από αυτόν, και αν φέρει σημαία άλλου κράτους μέλους να συμμορφώνεται με τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας για τα θέματα της παρ. 7 του άρθρου 2 και τις απαιτήσεις που ισχύουν για τα υπό ελληνική σημαία πλοία στα θέματα ασφαλείας και υγιεινής - ενδιαίτησης επιβατών και πληρώματος.

β) Να έχει καλύψει, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, την αστική ευθύνη του από απαιτήσεις που έχουν αιτία ή αφορμή την απώλεια ζωής ή σωματική βλάβη ή απώλεια ή ζημία πράγματος που έλαβε χώρα πάνω σε πλοίο ή σχετίζεται άμεσα με την εκμετάλλευση πλοίου, σε ασφαλιστικές επιχειρήσεις ή αλληλοασφαλιστικούς οργανισμούς ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτι-

κής, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Ναυτικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (Ν.Ε.Ε.) και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται τα ελάχιστα απαιτούμενα ασφαλιστικά ποσά για πλοία τα οποία δεν υπάγονται στις ισχύουσες διατάξεις της νομοθεσίας περί υποχρεωτικής ασφαλιστικής κάλυψης της αστικής ευθύνης του πλοιοκτήτη από απαιτήσεις που έχουν αιτία ή αφορμή την απώλεια ζωής, ή σωματική βλάβη, ή απώλεια, ή ζημία πράγματος που έλαβε χώρα πάνω σε πλοίο ή σχετίζεται άμεσα με την εκμετάλλευση πλοίου, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια που αφορά στα παραπάνω, καθώς και στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις ή τους αλληλασφαλιστικούς οργανισμούς ή τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

γ) Να χρησιμοποιεί σύστημα ηλεκτρονικής κράτησης θέσεων, έκδοσης εισιτηρίων επιβατών και αποδείξεων μεταφοράς οχημάτων, καθώς και καταγραφής επιβαινόντων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Οι αρμόδιες Λιμενικές Αρχές, σε συνεργασία, όπου απαιτείται, με τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, πριν από την έναρξη δρομολογίων του πλοίου επαληθεύουν τη συμμόρφωση του πλοιοκτήτη με τις προαναφερόμενες υποχρεώσεις του.

5. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζεται ο κώδικας συμπεριφοράς ηλεκτρονικών συστημάτων κράτησης θέσεων, έκδοσης εισιτηρίων, αποδείξεων μεταφοράς οχημάτων και των μέσων διανομής αυτών, ειδικότερα ζητήματα εποπτείας και λειτουργίας αυτών, κατηγορίες πλοίων που εξαιρούνται, η συχνότητα διαβίβασης στοιχείων στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ανάλογα με την κατηγορία δρομολογιακής γραμμής και δρομολογίων και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

6. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ο πλοιοκτήτης μπορεί κατά τη διάρκεια της δρομολογιακής περιόδου να αντικαταστήσει το πλοίο με άλλο, μη δρομολογημένο, ίδιου είδους, ανάλογης, μεγαλύτερης ή μικρότερης μεταφορικής ικανότητας, του ίδιου ή εταιρείας που ανήκει στον ίδιο όμιλο εταιρειών ή στην ίδια μητρική επιχείρηση ή σε άλλη ναυτική εταιρεία υπό κοινή διαχείριση, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των παρ. 2 και 4 και καλύπτονται οι συγκοινωνιακές ανάγκες. Δεν επιτρέπεται η αντικατάσταση συμβατικού πλοίου με ταχύπλοο ή υδροπτέρυγο πλοίο, καθώς και το αντίστροφο. Για την αντικατάσταση του πλοίου, στην περίπτωση που αυτό ανήκει στον ίδιο όμιλο εταιρειών ή στην ίδια μητρική επιχείρηση, ή σε άλλη ναυτική εταιρεία υπό κοινή διαχείριση με το υπό αντικατάσταση πλοίο, απαιτείται επιπροσθέτως, προκειμένου για Έλληνα πλοιοκτήτη, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, βεβαίωση από το Ναυτικό Επιμελητήριο Ελλάδος, για δε πλοιοκτήτη φυσικό ή νομικό πρόσωπο των λοιπών χωρών μελών της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. βεβαίωση από τον κατά περίπτωση αρμόδιο φορέα, συνοδευόμενη από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου με την οποία θα βεβαιώνεται η αρμοδιότητα του φορέα αυτού. Οι προϋποθέσεις της παρούσας ισχύουν και στις περιπτώσεις δρομολόγησης πλοίου σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 4 και της παρ. 7 του άρθρου 5.

Άρθρο 4 **Διαδικασία τακτικής δρομολόγησης**

1. Ο πλοιοκτήτης, προκειμένου να δρομολογήσει πλοίο ή πλοία, υποβάλλει στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής δήλωση, στην οποία αναγράφει την επωνυμία και την έδρα ή την κατοικία του και προκειμένου περί φυσικού προσώπου το ονοματεπώνυμο και την ιθαγένειά του. Αν έχει έδρα ή κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος, αναγράφει και ότι έχει κατά νόμο διορίσει εκπρόσωπο, διαχειριστή και αντίκλητο εγκατεστημένο στην Ελλάδα, καθώς και τα στοιχεία διορισμού αυτού. Επίσης αναγράφει τα στοιχεία προσδιορισμού του πλοίου, τα δρομολόγια που θα εκτελεί σε συγκεκριμένη γραμμή ή γραμμές του δικτύου, τους λιμένες αφετηρίας, τελικού προορισμού και ενδιάμεσους, κατά σειρά προσέγγισης, τις ημέρες και ώρες απόπλου και κατάπλου του πλοίου από και σε αυτούς, τον προγραμματιζόμενο χρόνο της ετήσιας επιθεώρησης του πλοίου εντός της δρομολογιακής περιόδου και κάθε άλλο στοιχείο, που καθορίζεται με την απόφαση της παρ. 2.

2. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται ο τύπος και άλλα στοιχεία, που αποτελούν περιεχόμενο της δήλωσης, τα έγγραφα που συνυποβάλλονται για να αποδεικνύεται η συνδρομή των προϋποθέσεων δρομολόγησης του άρθρου 3, οι περιπτώσεις που δικαιολογείται η υποβολή ορισμένων εγγράφων και μετά την προθεσμία που τάσσεται με την παρ. 3, ο χρόνος υποβολής των εγγράφων αυτών, καθώς και οι διαδικασίες που απαιτούνται για τον έλεγχο όλων των εγγράφων που υποβάλλονται.

3. Η δήλωση δρομολόγησης υποβάλλεται μέχρι την 31η Ιανουαρίου. Η αρμόδια Υπηρεσία μέχρι την 10η Φεβρουαρίου εκδίδει δελτίο τύπου, το οποίο καταχωρίζεται σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες πανελλήνιας κυκλοφορίας για τις δηλώσεις που έχουν υποβληθεί. Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί μέχρι την 20η Φεβρουαρίου να συμπληρώσει ή να τροποποιήσει ή να ανακαλέσει τη δήλωσή του. Η αρμόδια υπηρεσία ανακοινώνει με την προαναφερόμενη διαδικασία τις τροποποιήσεις αυτές μέχρι την 28η Φεβρουαρίου. Μετά την 31η Μαρτίου ο Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ανακοινώνει στις αρμόδιες Λιμενικές Αρχές και στους φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων τη δήλωση δρομολόγησης πλοίου μαζί με τα δηλωθέντα προγράμματα εκτέλεσης δρομολογίων, εκτός αν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής της παρ. 4. Η ανακοίνωση αυτή κοινοποιείται και στον ενδιαφερόμενο πλοιοκτήτη. Τα επιβατηγά και οχηματαγωγά πλοία ανοικτού τύπου δρομολογούνται για ένα (1) έτος και σε συγκεκριμένη δρομολογιακή γραμμή. Εφόσον πρόκειται να εξυπηρετηθεί γραμμή που δεν καλύπτεται από άλλα πλοία, ο πλοιοκτήτης δύναται να δηλώνει και έτερη γραμμή σε προορισμό της ίδιας ή όμορης περιφερειακής ενότητας.

4. Το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής μπορεί να τροποποιήσει στο αναγκαίο μέτρο τη δήλωση ως προς τα στοιχεία των δρομολογίων, αν αιτιολογημένα κρίνεται: α) ότι οι συνθήκες σε λιμένα ή λιμένες δεν επιτρέπουν για λόγους ασφάλειας του πλοίου και τάξης

στον λιμένα την εκτέλεση των δρομολογίων που ζητήθηκαν, β) ότι το πλοίο δεν μπορεί απρόσκοπτα να καταπλεύσει και να εκτελέσει τη μεταφορά σε συγκεκριμένο χώρο του λιμένα και στον χρόνο που δηλώνει και γ) ότι η συχνότητα των δρομολογίων ή ο προγραμματισμένος χρόνος διακοπής των δρομολογίων δεν ανταποκρίνεται στις πάγιες κατά τη διάρκεια της δρομολογιακής περιόδου ανάγκες τακτικής παροχής υπηρεσιών. Στις περιπτώσεις (α) και (β) καλούνται οι πλοιοκτήτες να προσαρμόσουν με συμφωνία τα δρομολογία τους στις αναγκαίες χρονικές αποστάσεις για την επίλυση των προβλημάτων αυτών. Αν εντός πέντε (5) ημερών δεν επιτευχθεί συμφωνία, ο Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής αποφασίζει για τις αναγκαίες μεταβολές των δρομολογίων, μετά από σχετική γνωμοδότηση του Σ.Α.Σ..

5. Εκπρόθεσμη δρομολόγηση επιτρέπεται, αν υποβληθεί σχετικό αίτημα, και εφόσον κριθεί, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ύστερα από γνώμη του Σ.Α.Σ., ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 3, ικανοποιούνται συγκοινωνιακές ανάγκες που δεν καλύπτονται από τα ήδη δρομολογημένα πλοία με τακτική δρομολόγηση ή με συμβάσεις του άρθρου 9, 10 και 11 και δεν προκαλούνται διακρίσεις σε βάρος άλλων πλοιοκτητών. Για τη διατύπωση της γνώμης προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, το Σ.Α.Σ. δεσμεύεται από τις αρχές που προβλέπονται στον Κανονισμό Αρχών και Λειτουργίας του Σ.Α.Σ.. Η ως άνω απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος. Η εκτέλεση των δρομολογίων της παραγράφου αυτής είναι υποχρεωτική για ένα (1) έτος από τη δρομολόγηση στη συγκεκριμένη γραμμή ή γραμμές. Μετά το πέρας του χρόνου αυτού και εφόσον ο πλοιοκτήτης έχει υποβάλλει εμπρόθεσμη δήλωση δρομολόγησης, το πλοίο συνεχίζει τα δρομολογία του, έως την έναρξη της επόμενης δρομολογιακής περιόδου, στη γραμμή ή γραμμές που είναι δρομολογημένο, ή στη γραμμή ή γραμμές της εμπρόθεσμης δήλωσης δρομολόγησης. Η συνέχιση των δρομολογίων γίνεται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, μετά από αίτηση του πλοιοκτήτη και γνώμη του Σ.Α.Σ. Για τις ανωτέρω δρομολογήσεις έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 7.

6. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ύστερα από γνώμη του Σ.Α.Σ., γίνεται αποδεκτό αίτημα πλοιοκτήτη να δρομολογήσει ένα (1) επιπλέον πλοίο, κατά τη χρονική περίοδο από Ιούνιο μέχρι και Σεπτέμβριο, στη δρομολογιακή γραμμή ή μέρος αυτής, για την οποία του έχει ανακοινωθεί δήλωση δρομολόγησης πλοίου, σύμφωνα με την παρ. 3 και για συνεχόμενο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο των εξήντα (60) ημερών, με την προϋπόθεση ότι από την έναρξη της τρέχουσας δρομολογιακής περιόδου δεν έχει διακόψει τα δρομολογία του για διάστημα πέραν των εξήντα (60) ημερών. Το αίτημα για τη δρομολόγηση του επιπλέον πλοίου υποβάλλεται τουλάχιστον τέσσερις (4) μήνες πριν από την έναρξη των δρομολογίων. Η αντικατάσταση του επιπλέον δρομολογούμενου πλοίου, κατά τις διατάξεις της παρούσας, επιτρέπεται υπό τις προϋποθέσεις που τίθενται στην παρ. 6 του άρθρου 3. Αν για οποιονδήποτε λόγο το πλοίο, για το οποίο

έχει ανακοινωθεί δήλωση δρομολόγησης, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 4, διακόψει τα δρομολογία του για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τις εξήντα (60) ημέρες, με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, μετά από γνώμη του Σ.Α.Σ. δύναται να ανακαλείται η δήλωση δρομολόγησης του επιπλέον πλοίου.

7. Ο πλοιοκτήτης υποχρεούται να εκτελεί τα δρομολογία, σύμφωνα με τους όρους των ανωτέρω πράξεων και συνεργαζόμενος με την αρμόδια Λιμενική Αρχή και τον οργανισμό διοίκησης του λιμένα, να τα ανακοινώνει δημόσια με κάθε πρόσφορο μέσο και να πληροφορεί έγκαιρα το κοινό σχετικά με την εκτέλεσή τους.

Άρθρο 5

Τακτική δρομολόγηση και διαδικασία τακτικής δρομολόγησης επιβατηγών υδροπτερυγών και ταχύπλων πλοίων

1. Η δρομολόγηση για επιβατηγά υδροπτερυγα και ταχύπλοα πλοία γίνεται, κατά τη διάρκεια της ετήσιας δρομολογιακής περιόδου που αρχίζει την 1η Νοεμβρίου, για περίοδο τουλάχιστον τεσσάρων (4) μηνών, από τους οποίους οι τρεις (3) θερινοί μήνες, ήτοι ο Ιούνιος, ο Ιούλιος και ο Αύγουστος, είναι συνεχόμενοι. Οι προϋποθέσεις και η διαδικασία τακτικής δρομολόγησης είναι ίδιες με αυτές που τίθενται στις παρ. 2 έως 6 του άρθρου 3 και στις παρ. 2, 3, 4 και 7 του άρθρου 4. Ο πλοιοκτήτης μπορεί να επεκτείνει την περίοδο δρομολόγησης, για την οποία έχει εκδοθεί ανακοίνωση, κατά έναν (1) μήνα συνολικά, πριν την έναρξη ή μετά τη λήξη της περιόδου δρομολόγησης, με απλή δήλωσή του και ανακοίνωση της αρμόδιας υπηρεσίας. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η περίοδος δρομολόγησης για την οποία έχει εκδοθεί ανακοίνωση μπορεί να τροποποιηθεί ή να επεκταθεί, με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ύστερα από αίτηση του πλοιοκτήτη και γνώμη του Σ.Α.Σ., αν κριθεί ότι δεν δημιουργούνται διακρίσεις σε βάρος άλλων πλοιοκτητών με δρομολογημένα επιβατηγά υδροπτερυγα και ταχύπλοα πλοία. Το αίτημα αυτό και μέχρι τη σύγκληση του Σ.Α.Σ. μπορεί να γίνεται αποδεκτό από άλλα όργανα, που εξουσιοδοτούνται προς τούτο, με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

2. Ο πλοιοκτήτης, προκειμένου να δρομολογήσει πλοίο ή πλοία, υποβάλλει στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής δήλωση, στην οποία αναγράφει την επωνυμία και την έδρα ή την κατοικία του και προκειμένου περί φυσικού προσώπου το ονοματεπώνυμο και την ιθαγένειά του. Αν έχει έδρα ή κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος, αναγράφει και ότι έχει κατά νόμο διορίσει εκπρόσωπο, διαχειριστή και αντίκλητο εγκατεστημένο στην Ελλάδα, καθώς και τα στοιχεία διορισμού αυτού. Επίσης αναγράφει τα στοιχεία προσδιορισμού του πλοίου, τα δρομολογία που θα εκτελεί σε συγκεκριμένη γραμμή ή γραμμές, τους λιμένες αφετηρίας, τελικού προορισμού και ενδιάμεσους, κατά σειρά προσέγγισης, τις ημέρες και ώρες απόπλου και κατάπλου του πλοίου από και σε αυτούς, και κάθε άλλο στοιχείο, που καθορίζεται με την απόφαση της παρ. 2 του άρθρου 4.

3. Η εκπρόθεσμη δρομολόγηση ταχύπλου ή υδροπτερυγού πλοίου επιτρέπεται, αν υποβληθεί σχετικό αίτημα, και εφόσον κριθεί, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου

του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ύστερα από γνώμη του Σ.Α.Σ., ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις των παρ. 2 έως 4 του άρθρου 3, ικανοποιούνται συγκοινωνιακές ανάγκες που δεν καλύπτονται από τα ήδη δρομολογημένα πλοία με τακτική δρομολόγηση ή με συμβάσεις των άρθρων 9, 10 και 11 και δεν προκαλούνται διακρίσεις σε βάρος άλλων πλοιοκτητών. Για τη διατύπωση της γνώμης προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, το Σ.Α.Σ. δεσμεύεται από τις αρχές που προβλέπονται στον Κανονισμό Αρχών και Λειτουργίας του. Η ως άνω απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος. Η εκτέλεση των δρομολογίων της παραγράφου αυτής είναι υποχρεωτική για συνεχόμενο χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών από τη δρομολόγηση στη συγκεκριμένη γραμμή ή γραμμές. Για τις ανωτέρω δρομολογήσεις έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 7, εξαιρουμένων των περ. α' και γ' της παρ. 3 και της παρ. 5.

4. Οι διατάξεις των περ. α' και γ' της παρ. 3 και της παρ. 5 του άρθρου 7 δεν εφαρμόζονται για τα δρομολογημένα επιβατηγά υδροπτερυγα και ταχύπλοα πλοία.

5. Ο πλοιοκτήτης υποχρεούται να έχει το πλοίο στελεχωμένο σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί οργανικής σύνθεσης πληρώματος κατά την περίοδο δρομολόγησής του, σύμφωνα με την παρ. 1. Αν ο πλοιοκτήτης παραβεί την πιο πάνω υποχρέωση, ανεξάρτητα από την επιβολή άλλων κυρώσεων, επιβάλλονται οι κυρώσεις της παρ. 7 του άρθρου 7.

6. Οι Έλληνες απογεγραμμένοι ναυτικοί που απολύονται κατά το πέρας των δρομολογίων για λόγους που δεν οφείλονται στη βούληση ή την υπαιτιότητά τους και δεν έχουν συμπληρώσει θαλάσσια υπηρεσία έξι (6) μηνών σε πλοίο κατηγορίας του παρόντος άρθρου ή σε άλλο επιβατηγό πλοίο της ίδιας εταιρείας, εντός της ετήσιας δρομολογιακής περιόδου, ασφαλιζονται για έναν (1) μήνα που μπορεί να επεκτείνεται με συμφωνία των μερών, για κύρια ασφάλιση στον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ)/Κλάδο Ασφάλισης Ναυτικών, για επικουρική ασφάλιση στον e-ΕΦΚΑ/Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης Ναυτικών και για εφάπαξ παροχή στον e-ΕΦΚΑ/Ταμεία Πρόνοιας Εμπορικού Ναυτικού (ΤΠΕΝ), καθώς και στην Εστία Ναυτικών και τον Ειδικό Λογαριασμό Οικογενειακών Επιδομάτων Ναυτικών (Ε.Λ.Ο.Ε.Ν.) σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Η ασφάλισή τους πραγματοποιείται με ειδικές καταστάσεις, οι οποίες συντάσσονται από την εταιρεία και υποβάλλονται στο Ν.Α.Τ., η δε εξόφληση των καταστάσεων αυτών, χωρίς πρόσθετα τέλη, γίνεται μέσα σε διάστημα τριάντα (30) ημερών από τη λήξη της δρομολογιακής περιόδου. Η παραπάνω ασφαλιστική κάλυψη παρέχεται μία μόνο φορά κατά την οικεία δρομολογιακή περίοδο. Εφόσον έχουν εξοφληθεί οι εισφορές ναυτικού και εργοδότη, η υπηρεσία των ναυτικών αυτών θεωρείται ότι αποκτήθηκε σε πλοίο εφοδιασμένο με ναυτολόγιο και οι ναυτικοί αποκτούν τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα που απορρέουν από την ειδικότητα ναυτολόγησής τους και την κατηγορία του πλοίου που υπηρέτησαν. Ως εισφορές, κατά τα ανωτέρω, νοούνται αυτές που κατά τις κείμενες διατάξεις εισπράττονται μέσω ναυτολογίου και βαρύνουν εξ ολοκλήρου τον πλοιοκτήτη. Τυχόν επιπρό-

σθετοι όροι και προϋποθέσεις, καθώς και κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

7. Ο πλοιοκτήτης υποχρεούται να εκτελεί τα δρομολόγια σύμφωνα με τους όρους των ανωτέρω πράξεων και, συνεργαζόμενος με την αρμόδια λιμενική αρχή και τον οργανισμό διοίκησης του λιμένα, να τα ανακοινώνει δημόσια με κάθε πρόσφορο μέσο και να πληροφορεί έγκαιρα το κοινό σχετικά με την εκτέλεσή τους.

Άρθρο 6 **Μεταβολή πλοιοκτήτη**

1. Σε περίπτωση μεταβολής του προσώπου του πλοιοκτήτη κατά τη διάρκεια της δρομολογιακής περιόδου, ο νέος πλοιοκτήτης συνεχίζει την εκτέλεση των δρομολογίων με τους ίδιους όρους, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, εφόσον υποβάλλει σχετική δήλωση και συντρέχουν στο πρόσωπό του οι προϋποθέσεις της περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 3. Σε περίπτωση μεταβολής του προσώπου του πλοιοκτήτη κατά το διάστημα από την υποβολή της δήλωσης δρομολόγησης του πλοίου και μέχρι την έναρξη των δρομολογίων του πλοίου, ο νέος πλοιοκτήτης δύναται να εκτελέσει τα δρομολόγια με τους ίδιους όρους, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, εφόσον υποβάλλει σχετική δήλωση και συντρέχουν στο πρόσωπό του οι προϋποθέσεις της περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 3.

2. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, μετά από αίτηση του πλοιοκτήτη και γνώμη του Συμβουλίου Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών (Σ.Α.Σ.), δύναται να ανακληθεί η ανακοίνωση δήλωσης δρομολόγησης, εφόσον δεν διαταράσσεται η εξυπηρέτηση των συγκοινωνιακών αναγκών της γραμμής που είναι δρομολογημένο το πλοίο. Το αίτημα αυτό και μέχρι τη σύγκληση του Σ.Α.Σ. μπορεί να γίνεται αποδεκτό από υφιστάμενα όργανα, εξουσιοδοτημένα με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

Άρθρο 7 **Εκτέλεση και διακοπή δρομολογίων**

1. Η εκτέλεση των δρομολογίων που ανακοινώνονται είναι υποχρεωτική.

2. Ο πλοιοκτήτης ή περισσότεροι πλοιοκτήτες, από κοινού, δεν μπορούν να μεταβάλουν μονομερώς τα δρομολόγια, ούτε τον προγραμματισμένο χρόνο διακοπής τους. Η μεταβολή των δρομολογίων, συμπεριλαμβανομένης της δρομολογιακής γραμμής και του προγραμματισμένου χρόνου διακοπής τους, επιτρέπεται αν υποβάλουν σχετικό αίτημα και κριθεί, με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ύστερα από γνώμη του Σ.Α.Σ., ότι δεν διαταράσσεται η εξυπηρέτηση της γραμμής, ούτε δημιουργούνται διακρίσεις σε βάρος άλλων πλοιοκτητών, με την αποδοχή του αιτήματος. Για τη διατύπωση της γνώμης προς τον Υπουργό, το Σ.Α.Σ. δεσμεύεται από τις αρχές που προβλέπονται στον Κανονισμό Αρχών και Λειτουργίας του. Η απόφαση του Υ-

πουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος. Το αίτημα αυτό και μέχρι τη σύγκληση του Σ.Α.Σ. μπορεί να γίνεται αποδεκτό από υφιστάμενα όργανα, εξουσιοδοτημένα με απόφαση του Υπουργού, για αντιμετώπιση έκτακτων συγκοινωνιακών αναγκών. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να μεταβιβάζεται σε υφιστάμενα όργανα το δικαίωμα υπογραφής προσωρινής τροποποίησης ή περικοπής δρομολογίων, μεταβολής του προγραμματισμένου χρόνου διακοπής τους, μεταβολής δρομολογιακής γραμμής, καθώς και εκτέλεσης έκτακτων δρομολογίων ή προσεγγίσεων σε δρομολογημένα πλοία, μετά από σχετικά αιτήματα. Στην απόφαση αυτή, καθορίζονται, ύστερα από γνώμη του Σ.Α.Σ., τα όργανα, τα κριτήρια αποδοχής των αιτημάτων, καθώς και τα μέγιστα προσωρινά χρονικά διαστήματα.

3. Διακοπή εκτέλεσης των δρομολογίων επιτρέπεται:

α) Για χρονικό διάστημα μέχρι εξήντα (60) ημέρες εντός του οποίου διενεργείται υποχρεωτικά, εφόσον απαιτείται, και η ετήσια επιθεώρηση του πλοίου. Το χρονικό αυτό διάστημα δύναται:

αα) Να αυξηθεί με απόφαση των αρμόδιων αρχών για λόγους ανωτέρας βίας, όπως γενική ή μερική απεργία, εμπορικός αποκλεισμός εισαγωγής ή μεταφοράς αναγκαίων υλικών, φυσικές καταστροφές, που επηρεάζουν άμεσα την πρόοδο και την αποπεράτωση των εργασιών του πλοίου, για ίσο χρονικό διάστημα διάρκειας των λόγων αυτών, ύστερα από αίτημα του πλοιοκτήτη από το οποίο προκύπτουν επαρκώς και τεκμηριωμένα η επέλευση και η διάρκεια των λόγων ανωτέρας βίας.

αβ) Να κατανεμηθεί, ανεξαρτήτως του συνολικού αριθμού ημερών ανά πλοίο, ως ακολούθως:

Σε περίπτωση διακοπής δρομολογίων μικρότερης των εξήντα (60) ημερών ανά πλοίο, ο πλοιοκτήτης δύναται να μεταφέρει τις υπολοιπούμενες ημέρες, σε πλοίο ή πλοία του που είναι δρομολογημένα στην ίδια γραμμή. Με δήλωσή του, που ανακοινώνεται από το αρμόδιο όργανο, ο πλοιοκτήτης μπορεί, μετά από σύμφωνη γνώμη του Σ.Α.Σ., η οποία εκδίδεται εντός μηνός, να κατανείμει τις συνολικές ημέρες διακοπής δρομολογίων που προκύπτουν από τα δρομολογημένα πλοία του, ανεξάρτητα σε ποια γραμμή είναι δρομολογημένα, με την προϋπόθεση κάλυψης των συγκοινωνιακών αναγκών των γραμμών. Το δικαίωμα κατανομής των συνολικών ημερών διακοπής δρομολογίων σύμφωνα με τα ανωτέρω, παρέχεται και σε δρομολογημένα πλοία, που ανήκουν στον ίδιο όμιλο εταιρειών ή στην ίδια μητρική επιχείρηση ή σε άλλη ναυτική εταιρεία υπό κοινή διαχείριση, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 6 του άρθρου 3. Για πλοία που διέκοψαν τα δρομολόγια τους, σύμφωνα με το εδάφιο αυτό, ο πλοιοκτήτης διατηρεί το δικαίωμα δρομολόγησης επιπλέον πλοίου, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 4.

β) Για αποκατάσταση ζημίας ή βλάβης και για χρονικό διάστημα που κρίνεται αναγκαίο για αυτήν.

γ) Για εκτέλεση μετασκευών ή διαρρυθμίσεων ή αντικατάσταση των κύριων μηχανών πρόωσης ή εργασιών ευρείας έκτασης συντήρησης του πλοίου. Οι εργασίες αυτές πρέπει να εκτελούνται μόνο κατά τη διάρκεια της προγραμματισμένης ακινησίας για ετήσια επιθεώρηση και κατά παράταση αυτής για τριάντα (30) ακόμα ημέρες, αν κρίνεται αναγκαία η συνέχισή τους και εφόσον οι συ-

γκοινωνιακές ανάγκες της γραμμής το επιτρέπουν. Το χρονικό αυτό διάστημα μπορεί να αυξηθεί με απόφαση των αρμόδιων αρχών για λόγους ανωτέρας βίας, όπως γενική ή μερική απεργία, εμπορικός αποκλεισμός εισαγωγής ή μεταφοράς αναγκαίων υλικών, φυσικές καταστροφές, που επηρεάζουν άμεσα την πρόοδο και την αποπεράτωση των εργασιών του πλοίου, για ίσο χρονικό διάστημα διάρκειας των λόγων αυτών, ύστερα από αίτημα του πλοιοκτήτη από το οποίο προκύπτουν επαρκώς και τεκμηριωμένα η επέλευση και η διάρκεια των λόγων ανωτέρας βίας.

δ) Λόγω εξαιρετικής ανάγκης ή ανωτέρας βίας ή άλλης σοβαρής αιτίας, όπως δυσμενών καιρικών συνθηκών ή έκτακτης επιθεώρησης. Αμέσως μετά την άρση του γεγονότος, το πλοίο εκτελεί τα δρομολόγια του κατά τον ενδεδειγμένο, σύμφωνα με τις περιστάσεις, τρόπο.

4. Για την ακινησία του πλοίου στις περιπτώσεις της παρ. 3, απαιτείται εγγραφή στο ημερολόγιο του πλοίου και θεώρηση αυτής από τη λιμενική αρχή. Για τις περ. β' και γ' απαιτείται και αίτηση του πλοιοκτήτη, καθώς και έγκριση του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, η οποία δίνεται ύστερα από γνωμάτευση του Κλάδου Ελέγχου Πλοίων ότι συντρέχουν λόγοι που δικαιολογούν την ακινησία.

5. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ύστερα από αίτηση του πλοιοκτήτη και γνώμη του Σ.Α.Σ., μπορεί να ορίζεται ειδικότερα η διακοπή εκτέλεσης δρομολογίων: α) μέχρι σαράντα πέντε (45) συνεχόμενες ημέρες, εφόσον οι συγκοινωνιακές ανάγκες της γραμμής καλύπτονται από τα ήδη δρομολογημένα πλοία, β) σε γραμμή ή γραμμές μικρών αποστάσεων με εποχιακή μόνο κίνηση. Το αίτημα διακοπής εκτέλεσης δρομολογίων της περ. α' της παρ. 3 και μέχρι τη σύγκληση του Σ.Α.Σ. μπορεί να γίνεται αποδεκτό από υφιστάμενα όργανα, εξουσιοδοτημένα με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

6. Ο πλοιοκτήτης υποχρεούται να έχει το πλοίο στελεχωμένο, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί οργανικής σύνθεσης πληρώματος, κατά τον χρόνο δραστηριοποίησής του, εκτός από το χρονικό διάστημα διακοπής εκτέλεσης δρομολογίων της παρ. 5, των περ. α' και γ' της παρ. 3 και της περ. β' της παρ. 3 μετά την πάροδο τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημερών και εφόσον διαρκοί η βλάβη ή η ζημία.

7. Εάν ο πλοιοκτήτης παραβεί τις πιο πάνω υποχρεώσεις, ανεξάρτητα από την επιβολή άλλων κυρώσεων, επιβάλλεται σε αυτόν κάθε μήνα, με απόφαση της Λιμενικής Αρχής του αφετήριου λιμένα δρομολογίων του πλοίου, πρόστιμο ίσο προς τη μισθοδοσία, που θα καταβαλόταν με βάση την οικεία Συλλογική Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας, στους ελλείποντες από την οργανική σύνθεση πληρώματος ναυτικούς, προσαυξημένο κατά είκοσι τοις εκατό (20%). Από το ποσό του προστίμου σαράντα τοις εκατό (40%) αποδίδεται στον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης υπέρ του Κεφαλαίου Ασφάλισης και Ασθένειας Ναυτικών (Κ.Α.Α.Ν.).

8. Οι ναυτικοί που απολύονται λόγω διακοπής εκτέλεσης δρομολογίων δεν δικαιούνται την προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις αποζημίωση, αν ναυτολογήθουν στο πλοίο αμέσως μετά τη λήξη του χρονικού διαστήματος διακοπής εκτέλεσης δρομολογίων ή αν δεν αποδεχθούν την επαναυτολόγησή τους με τους ίδιους, όπως πριν την απόλυσή τους, όρους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΕΚΤΑΚΤΗ ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΣΗ

Άρθρο 8 Έκτακτη δρομολόγηση - Προϋποθέσεις

1. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής επιτρέπεται, κατά παρέκκλιση της παρ. 1 του άρθρου 3, να δρομολογηθεί επιβατηγό ή οχηματογωγό, επιβατηγό ή φορτηγό πλοίο, για την εκτέλεση συγκεκριμένου ή συγκεκριμένων δρομολογίων, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 3 και πρόκειται να καλυφθούν έκτακτες ή επείγουσες συγκοινωνιακές ανάγκες, οι οποίες δεν μπορεί να εξυπηρετηθούν εγκαίρως από τα ήδη δρομολογημένα πλοία. Η έκτακτη δρομολόγηση δεν μπορεί να υπερβαίνει χρονικό διάστημα τριάντα (30) ημερών με δυνατότητα παράτασης, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, μόνο μία φορά και μέχρι τριάντα (30) επιπλέον ημέρες, εφόσον δεν έχουν εξαλειφθεί οι λόγοι που τη δικαιολογούν.

2. Ομοίως με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ή του αρμόδιου για τη δρομολόγηση οργάνου, το οποίο ορίζεται από τον Υπουργό, μπορεί να επιτρέπεται σε δρομολογημένα πλοία να εκτελούν έκτακτες προσεγγίσεις, όταν πρόκειται να εξυπηρετηθούν συγκοινωνιακές ανάγκες, για έκτακτους ή επείγουσες κοινωνικούς λόγους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Άρθρο 9 Συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας - Διαδικασίες σύναψης - Αποκλειστική εξυπηρέτηση γραμμών

1. Αν δεν υποβληθούν δηλώσεις για δρομολόγηση πλοίου, σύμφωνα με τις παρ. 3 και 5 του άρθρου 4, όπως ισχύει κάθε φορά, ή οι δηλώσεις που έχουν υποβληθεί δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των διατάξεων αυτών ή δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες της συνέχειας και τακτικότητας του δικτύου ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών και της πλήρους εξυπηρέτησης του μεταφορικού έργου, ο Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής μπορεί να συνάψει σύμβαση ή συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας διάρκειας ενός έως πέντε (5) ετών για την αποκλειστική εξυπηρέτηση συγκεκριμένης γραμμής ή γραμμών.

2. Το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, το αργότερο μέχρι την 30ή Απριλίου, κάθε έτους, με πρόσκληση που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που αναρτάται στην οικεία ιστοσελίδα του Υπουργείου στο Διαδίκτυο και δημοσιεύεται σε περίληψη που περιλαμβάνει τα ουσιώδη στοιχεία αυτής, στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και σε μία τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα πανελληνίας κυκλοφορίας, καλεί τους πλοιοκτήτες, που οι ίδιοι και τα πλοία τους έχουν τις νόμιμες προϋποθέσεις, να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους, για τη δρομολόγηση πλοίου τους σε συγκεκριμένη γραμμή ή γραμμές, με σύναψη σχετικής σύμβασης.

3. Στην πρόσκληση αναφέρονται η προθεσμία για την εκδήλωση ενδιαφέροντος, η δρομολογιακή γραμμή ή γραμμές, η διαδικασία, το όργανο και τα κριτήρια επιλογής των ενδιαφερομένων, τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά του πλοίου ή των πλοίων, τυχόν υποχρεώσεις για παροχή συμπληρωματικών υπηρεσιών μεταφοράς, ο χρόνος διάρκειας της σύμβασης, τα δικαιώματα, οι υποχρεώσεις, οι όροι που εξασφαλίζουν τη διενέργεια τακτικών δρομολογίων και την ασφάλεια μεταφοράς, οι περιπτώσεις μεταβολής των όρων της σύμβασης, η εγγυητική επιστολή, οι λόγοι μερικής ή ολικής κατάπτωσης αυτής, η σταδιακή απόδοσή της στον εγγυητή κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης, οι κυρώσεις για τις παραβάσεις των υποχρεώσεων του πλοιοκτήτη και τα αφορώντα τον ναύλο.

4. Οι όροι της πρόσκλησης για τη σύναψη σύμβασης ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, αποτελούν και όρους της σύμβασης, η οποία υπογράφεται μεταξύ του Υπουργού και του πλοιοκτήτη, καθορίζουν τον τρόπο σύναψης αυτής, καθώς και το ειδικό νομικό πλαίσιο υλοποίησής της και ρυθμίζουν κάθε άλλη λεπτομέρεια που αφορά στην παροχή των υπηρεσιών αυτών.

5. Το άρθρο 8 έχει εφαρμογή και στις γραμμές που εξυπηρετούνται με σύμβαση ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας.

Άρθρο 10 Συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας έναντι μισθώματος

1. Σε περίπτωση κατά την οποία, παρότι τηρήθηκε η διαδικασία του άρθρου 9, δεν έχουν υποβληθεί προτάσεις ή οι προτάσεις που υποβλήθηκαν δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της πρόσκλησης της παρ. 3 του άρθρου 9 και δεν έχουν υποβληθεί δηλώσεις, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 4, που να ικανοποιούν τις ανάγκες της δρομολογιακής γραμμής ή γραμμών, στις οποίες αφορά η πρόσκληση, προκηρύσσεται, ύστερα από γνώμη του Σ.Α.Σ., μειοδοτικός διαγωνισμός για τη σύναψη σύμβασης ή συμβάσεων ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας διάρκειας έως δώδεκα (12) έτη, έναντι μισθώματος.

2. Με την προκήρυξη του διαγωνισμού καλούνται να υποβάλουν προσφορά οι πλοιοκτήτες εκείνοι, που οι ίδιοι και τα πλοία τους έχουν τις προϋποθέσεις, οι οποίες ορίζονται στο άρθρο 3. Η προκήρυξη περιλαμβάνει, εκτός από τα στοιχεία της παρ. 3 του άρθρου 9, όλα τα ουσιώδη στοιχεία που ορίζουν οι κείμενες διατάξεις για τις προσφορές στους δημόσιους διαγωνισμούς και δημοσιεύεται, όπως ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 9. Σε περίπτωση σύναψης σύμβασης ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας δωδεκαετούς διάρκειας, η ηλικία του πλοίου, κατά τη λήξη της δωδεκαετίας, δεν μπορεί να υπερβαίνει το εικοστό έτος.

3. Οι όροι της προκήρυξης του διαγωνισμού για τη σύναψη σύμβασης ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, η οποία υπογράφεται μεταξύ του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και του πλοιοκτήτη, αποτελούν όρους της σύμβασης, καθορίζουν τον τρόπο σύναψης αυτής, καθώς και το ειδικό νομικό πλαίσιο υλοποίησής της και ρυθμίζουν κάθε άλλη λεπτομέρεια που αφορά στην παροχή των υπηρεσιών αυτών.

4. Στον πλοιοκτήτη στον οποίο έγινε η κατακύρωση του διαγωνισμού, αποστέλλεται σχετική ανακοίνωση.

Με την επιφύλαξη των άρθρων 137 και 138 του ν. 4782/2021 (Α΄ 36), η σύμβαση θεωρείται συναφθείσα με την ανακοίνωση της κατακύρωσης, περαιτέρω, όμως, τελεί υπό την αίρεση της θετικής περάτωσης του προβλεπόμενου στο άρθρο 324 του ν. 4700/2020 (Α΄ 127) προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας, από το Ελεγκτικό Συνέδριο και την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας υποβολής αίτησης ανάκλησης ή την έκδοση απόφασης επί της αίτησης ανάκλησης. Ο πλοιοκτήτης στον οποίο κατακυρώθηκε το αποτέλεσμα του διαγωνισμού είναι υποχρεωμένος να προσέλθει για την υπογραφή της σύμβασης μέσα στον χρόνο που ορίζεται στην ανακοίνωση της κατακύρωσης, ή σε ξεχωριστό έγγραφο, που αποστέλλεται σε αυτόν, με την προϋπόθεση της κατάθεσης της σχετικής εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης. Το έγγραφο της σύμβασης έχει αποδεικτικό μόνο χαρακτήρα. Αν τα δικαιολογητικά ή ορισμένα από αυτά, τα οποία είχαν υποβληθεί για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό έχουν λήξει κατά τον χρόνο της κατακύρωσης, ύστερα από σχετική πρόσκληση της αρμόδιας υπηρεσίας, υποχρεούται να προσκομίσει πριν από την κατακύρωση νέα δικαιολογητικά, τα οποία να είναι σε ισχύ κατά τον χρόνο της κατακύρωσης.

5. Στις συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, οι διατάξεις του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) και του ν. 4413/2016 (Α΄ 148) εφαρμόζονται συμπληρωματικά και μόνο για τα θέματα που δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 9 έως 13, τους όρους της πρόσκλησης ή της προκήρυξης, κατά περίπτωση, και τους όρους της σύμβασης.

Άρθρο 11 **Συμβάσεις απευθείας ανάθεσης**

Για το χρονικό διάστημα μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας του διαγωνισμού (αρχικού ή και επαναληπτικών) και την υπογραφή του εγγράφου της σχετικής σύμβασης, ο Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ή εξουσιοδοτημένο από αυτόν όργανο, μπορεί, για την εξυπηρέτηση των συγκοινωνιακών αναγκών, να αναθέτει απευθείας με την υπογραφή σύμβασης ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, χωρίς την τήρηση διαγωνιστικής διαδικασίας και κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη, τη διενέργεια δρομολογίων σε πλοιοκτήτη πλοίου που πληροί τις προβλεπόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις, έναντι μισθώματος. Στην περίπτωση αυτή, ο έλεγχος νομιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο ενεργείται κατά τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου έκτου του ν. 3755/2009 (Α΄ 52) και του άρθρου 324 του ν. 4700/2020 (Α΄ 127). Αν ο έλεγχος αποβεί αρνητικός και η σύμβαση θεωρηθεί μη συναφθείσα, καταβάλλεται στον ανάδοχο το μίσθωμα που αντιστοιχεί στα δρομολόγια που είχε ήδη εκτελέσει κατά το χρονικό διάστημα μέχρι τη γνωστοποίηση στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής της πράξης του Κλιμακίου ή της απόφασης του Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατά περίπτωση, ως εάν η σύμβαση είχε συναφθεί μέχρι τότε εγκύρως, εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις.

Άρθρο 12 **Παράταση συμβάσεων**

Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου

Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών, οι συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας που συνάπτονται, μετά από διενέργεια μειοδοτικού διαγωνισμού, μπορεί να παρατείνονται, πριν από τη λήξη τους, με τους ίδιους όρους, είτε εφάπαξ, είτε αλληπάλληλα, για χρονικό διάστημα μέχρι και τέσσερις (4) μήνες συνολικά.

Άρθρο 13 **Διαδικασία σύναψης συμβάσεων για κάλυψη έκτακτων αναγκών**

1. Σε περίπτωση μη εκτέλεσης των δρομολογίων, λόγω αθέτησης της υποχρέωσης του πλοιοκτήτη ή αδυναμίας εκτέλεσης αυτών για οποιονδήποτε λόγο, στο πλαίσιο, είτε τακτικής (εμπρόθεσμης ή εκπρόθεσμης) δρομολόγησης, είτε με οποιασδήποτε μορφής σύμβαση ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, αν κρίνεται απολύτως αναγκαίο, για λόγους κοινωνικής, οικονομικής και εδαφικής συνοχής ή κάλυψης επειγουσών συγκοινωνιακών αναγκών, ο Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής μπορεί, ακόμα και πριν από την κήρυξη του πλοιοκτήτη εκπτώτου, να αναθέτει απευθείας με την υπογραφή σύμβασης ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, χωρίς την τήρηση διαγωνιστικής διαδικασίας και κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη, τη διενέργεια των δρομολογίων σε πλοιοκτήτη άλλου πλοίου, που πληροί τις προβλεπόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις, έναντι μισθώματος. Η διάρκεια της σύμβασης σε αυτή την περίπτωση ορίζεται το αργότερο μέχρι την έναρξη της εκτέλεσης δρομολογίων με τακτική (εμπρόθεσμη ή εκπρόθεσμη) δρομολόγηση, διαφορετικά μέχρι τη σύναψη σύμβασης αποκλειστικής εξυπηρέτησης της δρομολογιακής γραμμής και σε περίπτωση που δεν συναφθεί τέτοια σύμβαση μέχρι την προκήρυξη μειοδοτικού διαγωνισμού, οπότε έχει εφαρμογή το άρθρο 11. Το καταβλητέο μίσθωμα είναι αυτό της αρχικής σύμβασης που συνήφθη κατόπιν μειοδοτικού διαγωνισμού, ενώ στις άλλες περιπτώσεις ορίζεται, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Σ.Α.Σ.. Οι διατάξεις των δευτέρου και τρίτου εδαφίων του άρθρου 11, έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση αυτή.

2. Στην περίπτωση αδυναμίας για οποιονδήποτε λόγο, κάλυψης των αθετούμενων δρομολογίων του παρόντος άρθρου, ο Υπουργός δύναται να αναθέτει απευθείας με την υπογραφή σύμβασης δημόσιας υπηρεσίας, χωρίς την τήρηση διαγωνιστικής διαδικασίας και κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 16, 20 και 21, τη διενέργεια εναλλακτικών δρομολογίων σε πλοιοκτήτη, που έχει δρομολογημένα πλοία και πληροί τις προβλεπόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις, έναντι μισθώματος, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Σ.Α.Σ., το οποίο συγκαλείται, προκειμένου να καθορίσει τη δρομολογιακή γραμμή και τα χαρακτηριστικά της, όπως ενδεικτικά λιμένες προσέγγισης, συχνότητα δρομολογίων εξυπηρέτησης, καταβλητέο μίσθωμα. Η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται το αργότερο μέχρι την έναρξη της εκτέλεσης δρομολογίων με τακτική, εμπρόθεσμη ή εκπρόθεσμη, δρομολόγηση, διαφορετικά μέχρι τη σύναψη σύμβασης αποκλειστικής εξυπηρέτησης της δρομολογιακής γραμμής και σε περίπτωση που δεν συναφθεί τέτοια σύμβαση μέχρι την προκήρυξη μειοδοτικού διαγωνισμού, οπότε έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 11. Οι διατάξεις του δευτέρου και τρίτου εδαφίου του άρθρου 11 έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση αυτή. Η διάρκεια της κατά τα ανωτέρω σύμβασης δεν μπορεί να υπερβεί το χρονικό διάστημα των τριών (3) μηνών.

Άρθρο 14 **Προστασία ναυτικών**

Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, έσοδα από την κατάπτωση εγγυητικών επιστολών για την καλή εκτέλεση συμβάσεων ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, αποδίδονται σε ναυτικούς της εταιρείας, που κηρύχθηκε έκπτωτη, ή εταιρείας που ανήκει στον ίδιο όμιλο εταιρειών ή στην ίδια μητρική επιχείρηση ή σε άλλη ναυτική εταιρεία υπό κοινή διαχείριση, εφόσον δεν τηρούνται οι σχετικές με τη μισθοδοσία τους διατάξεις. Η ικανοποίηση των απαιτήσεων των ναυτικών του πρώτου εδαφίου είναι σύμμετρη. Για την απόδοση των εσόδων του πρώτου εδαφίου εφαρμόζεται αναλογικά η διαδικασία του άρθρου τρίτου της υπ' αριθμ. 3529.2/12/2010 υπουργικής απόφασης (Β' 314). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής καθορίζονται ο Κωδικός Αριθμός Εξόδων για την απόδοση των ποσών και οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος. Οι διατάξεις του πρώτου, δεύτερου και τρίτου εδαφίου του παρόντος άρθρου, καθώς και η παρ. 5 του άρθρου 10 του παρόντος, εφαρμόζονται και σε εγγυητικές επιστολές που έχουν καταπέσει πριν από τη θέση σε ισχύ του ν. 4331/2015 (Α' 69).

Άρθρο 15 **Προστασία εργαζομένων ξηράς**

1. Επιχορηγήσεις από το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής για την εκτέλεση δρομολογίων άγονων γραμμών της παρ. 4 του άρθρου δεύτερου του ν. 4079/2012 (Α' 180), ναυτιλιακής εταιρείας, η οποία βρίσκεται σε διαδικασία εξυγίανσης, ή έχει κηρυχθεί έκπτωτη, με κατάπτωση των εγγυητικών της επιστολών ή εταιρείας που ανήκει στον ίδιο όμιλο εταιρειών, ή στην ίδια μητρική επιχείρηση, ή σε άλλη ναυτική εταιρεία υπό κοινή διαχείριση, αποδίδονται στους εργαζομένους ξηράς της εταιρείας αυτής, σε περίπτωση ύπαρξης ανεξόφλητων οφειλών της εταιρείας προς αυτούς, ιδίως μισθοδοσίας, επιδομάτων, αποζημίωσης λόγω απόλυσης, εργοδοτικών εισφορών, από συμβάσεις εργασίας, εμμίσθου εντολής και παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών. Από την παρούσα ρύθμιση εξαιρούνται απαιτήσεις μελών των Διοικητικών Συμβουλίων των ανωτέρω εταιρειών.

2. Η απόδοση των ανεξόφλητων οφειλών στους εργαζομένους ξηράς καλύπτεται από το όριο του ποσοστού εβδομήντα τοις εκατό (70%) των επιχορηγήσεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου δεύτερου του ν. 4079/2012 (Α' 180), λαμβανομένων υπόψη των βεβαιώσεων αποδοχών ανά εργαζόμενο ξηράς μέσω του πληροφοριακού συστήματος TAXISnet της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης καταγγελιών των συμβάσεων εργασίας και εμμίσθου εντολής μεταξύ εργαζομένων και εταιρείας και εν ισχύ απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας περί αναγνώρισης οφειλών προς τους εργαζομένους ξηράς, νομίμως υπογεγραμμένης, μετά της προσυπογραφής του Οικονομικού Διευθυντή της εταιρείας, στην οποία θα αναφέρονται αναλυτικά τα ανεξόφλητα ποσά ανά εργαζόμενο, καθώς και οι οφειλόμενες κρατήσεις στον ασφαλιστικό φορέα. Σε περίπτωση που το ποσοστό εβδομήντα τοις ε-

κατό (70%) δεν επαρκεί για την κάλυψη των ανεξόφλητων οφειλών των εργαζομένων ξηράς, η εξόφλησή τους είναι σύμμετρη.

3. Οι ανεξόφλητες οφειλές αποδίδονται στους τραπεζικούς λογαριασμούς των εργαζομένων ξηράς με παράλληλη καταβολή των αντίστοιχων κρατήσεων στον οικείο ασφαλιστικό φορέα, με την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων από το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής στο όνομα εκάστου εργαζομένου ξηράς. Σε περίπτωση καταβολής της εργοδοτικής εισφοράς από τον εργαζόμενο, απαιτείται προσκόμιση βεβαίωσης από τον οικείο ασφαλιστικό φορέα.

4. Σε περίπτωση που η απόδοση των οφειλών στους εργαζομένους ξηράς υπολείπεται του ορίου του ποσοστού εβδομήντα τοις εκατό (70%), το εναπομείναν ποσοστό μέχρι του ορίου του εβδομήντα τοις εκατό (70%) αποδίδεται στην εταιρεία για την εκτέλεση δρομολογίων άγονων γραμμών, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου δεύτερου του ν. 4079/2012.

Άρθρο 16 **Σύναψη συμβάσεων ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας με φορείς δημοσίου**

1. Υπό το πλαίσιο του άρθρου 12 του ν. 4412/2016 (Α' 147) και του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87), αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 10 του παρόντος, και εφόσον κρίνεται απολύτως αναγκαίο, για λόγους κοινωνικής, οικονομικής και εδαφικής συνοχής ή κάλυψης επείγουσών συγκοινωνιακών αναγκών, ο Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής μπορεί, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Σ.Α.Σ., με την οποία, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Θαλασσίων Συγκοινωνιών του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, προσδιορίζονται το ύψος του μισθώματος και τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά του πλοίου, να συνάπτει προγραμματικές συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας με δήμους ή δημοτικές ενότητες, που αποτελούν νησιά με πληθυσμό λιγότερο από πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους, μεμονωμένα ή από κοινού, διάρκειας ενός (1) έως πέντε (5) έτη, για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένης γραμμής ή γραμμών. Στις προγραμματικές συμβάσεις του προηγούμενου εδαφίου επιτρέπεται και η συμμετοχή κοινωφελών δημοτικών επιχειρήσεων, αναπτυξιακών ανωνύμων εταιρειών, επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. ειδικού σκοπού, με οποιαδήποτε νομική μορφή και αν λειτουργούν, επιχειρήσεων των Περιφερειών, ναυτικών εταιρειών του ν. 959/1979 (Α' 192), στις οποίες, είτε τα νομικά πρόσωπα των δήμων, είτε δημοτικές ενότητες που αποτελούν νησιά, με πληθυσμό λιγότερο από πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους, έχουν το σύνολο ή την πλειοψηφία των μετοχών του εταιρικού κεφαλαίου, είτε έχουν κρατικό προνόμιο ή λαμβάνουν κρατική επιχορήγηση, καθώς και ενώσεων ή κοινοπραξιών των ναυτικών εταιρειών της προηγούμενης περίπτωσης και πλοιοκτητών του άρθρου 3.

2. Οι ανωτέρω συμβάσεις υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία. Στις προγραμματικές συμβάσεις της παρ. 1 ορίζονται το αντικείμενο της σύμβασης, ο σκοπός και το περιεχόμενό τους, ο προϋπολογισμός τους, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμ-

βαλλομένων, το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της σύμβασης, οι πόροι από τους οποίους θα καλυφθούν οι αναλαμβανόμενες οικονομικές υποχρεώσεις και η διάρκεια της σύμβασης. Επίσης, ορίζεται το όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της και οι αρμοδιότητές του, καθώς και ρήτρες σε βάρος του συμβαλλόμενου που παραβαίνει τους όρους της προγραμματικής σύμβασης.

3. Σε περίπτωση κατά την οποία συμβαλλόμενος, σε προγραμματική σύμβαση του παρόντος άρθρου, αναθέσει σε τρίτον τη διαχείριση, εκμετάλλευση και εκτέλεσή της, η ανάθεση διενεργείται για λογαριασμό του από τη Διεύθυνση Θαλασσίων Συγκοινωνιών του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2.

4. Οι φορείς της παρ. 1 για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται και μέσω προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Άρθρο 17 **Αποπληρωμή συμβάσεων**

Συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας που εκτελούνται δυνάμει του παρόντος Κεφαλαίου, καθώς και παρατάσεις αυτών κατ' εφαρμογή του άρθρου 12 βαρύνουν το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ **ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ** **ΣΕ ΑΚΤΟΠΛΟΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**

Άρθρο 18 **Διασφάλιση προστασίας εργαζομένων** **σε ακτοπλοϊκές επιχειρήσεις**

1. Πριν από την έναρξη δρομολογίων εκάστης δρομολογιακής περιόδου επιβατηγού και οχηματαγωγού, επιβατηγού ή φορτηγού πλοίου, επιβατηγού υδροπτερυγού και ταχύπλοου πλοίου, οι πλοιοκτήτες υποχρεούνται να έχουν εξοφλήσει τους βασικούς μισθούς και τα επιδόματα του πληρώματος του πλοίου, καθώς και τις αναλογούσες εισφορές. Οι αρμόδιες κατά τόπον Λιμενικές Αρχές, σε συνεργασία, όπου απαιτείται, με τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, πριν από την έναρξη δρομολογίων του πλοίου, επαληθεύουν τη συμμόρφωση του πλοιοκτήτη με τις προαναφερόμενες υποχρεώσεις του.

2. Αν Λιμενική Αρχή γίνει αποδέκτης καταγγελίας προδήλως βάσιμης ή πληροφορηθεί, με οποιονδήποτε τρόπον, ότι πλοιοκτήτης δεν συμμορφώνεται με τη νομοθεσία για την καταβολή των βασικών μισθών και επιδομάτων στο πλήρωμα, καθώς και την προσήκουσα απόδοση των ανάλογων ασφαλιστικών εισφορών, διερευνά το θέμα, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ναυτικής Εργασίας, τη Διεύθυνση Ελέγχου Διαχείρισης της Ασφάλειας Πλοίων και Λιμενικών Εγκαταστάσεων και τη Διεύθυνση Επιθεώρησης Πλοίων του Αρχηγείου Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής, και χορηγεί προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών για τη συμμόρφωση του πλοιοκτήτη,

ανεξάρτητα από τη διαδικασία επιβολής των νομίμων κυρώσεων. Σε περιπτώσεις παρόδου απράκτου της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, επιβάλλεται απαγόρευση απόπλου, σύμφωνα με το άρθρο 42 του Κώδικα Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου (Κ.Δ.Ν.Δ., ν.δ. 187/1973, Α' 261), η οποία αίρεται, μόνον, εφόσον εξοφληθούν οι οφειλόμενοι βασικοί μισθοί και επιδόματα.

3. Ο Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής μπορεί να απορρίψει αίτηση δρομολόγησης, που υποβάλλεται σύμφωνα με τα άρθρα 1 έως 16, 20 και 21 ή να μην προβεί στη σύναψη σύμβασης ή συμβάσεων ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Σ.Α.Σ., στην περίπτωση επιβολής σε βάρος του πλοίου απαγόρευσης απόπλου, σύμφωνα με την παρ. 2, τουλάχιστον δύο (2) φορές μέσα σε χρονικό διάστημα τριών (3) ετών πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της αίτησης ή την ημερομηνία σύναψης σύμβασης ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ **ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΚΤΟΠΛΟΪΚΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ**

Άρθρο 19 **Ρύθμιση για τη διασφάλιση** **της ακτοπλοϊκής συγκοινωνίας**

1. Για τη διασφάλιση της συνοχής του νησιωτικού χώρου και της εδαφικής συνέχειας της χώρας, όταν διακόπτεται η τακτική ακτοπλοϊκή σύνδεση μεταξύ των ηπειρωτικών λιμένων και των νησιών, για λόγους οι οποίοι δεν οφείλονται σε ανωτέρα βία ή απαγόρευση απόπλου, εφαρμόζεται πρόγραμμα δρομολογίων έκτακτης ακτοπλοϊκής συγκοινωνίας.

2. Το πρόγραμμα δρομολογίων έκτακτης ακτοπλοϊκής συγκοινωνίας εκτελείται από πλοία τα οποία είναι ήδη δρομολογημένα και περιλαμβάνει συνδέσεις, οι οποίες εξυπηρετούνται από δρομολογημένα, κατά την τρέχουσα δρομολογιακή περίοδο, πλοία.

3. Τα πλοία και τα πληρώματά τους υποχρεούνται στην εκτέλεση του προγράμματος δρομολογίων έκτακτης ακτοπλοϊκής συγκοινωνίας.

4.α. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, μετά από εισήγηση του Σ.Α.Σ., το οποίο συγκαλείται εκτάκτως, μετά από την παρέλευση τριών (3) ημερών από τη διακοπή της τακτικής ακτοπλοϊκής σύνδεσης, όταν προκύπτει επείγουσα κοινωνική ανάγκη ή ανάγκη η οποία μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία, καθορίζονται τα εξής:

αα. το πρόγραμμα δρομολογίων έκτακτης ακτοπλοϊκής συγκοινωνίας,

αβ. τα πλοία τα οποία θα εξυπηρετούν τα δρομολόγια, με την επιφύλαξη του δικαιώματος του πλοιοκτήτη για αντικατάσταση πλοίου,

αγ. ο αριθμός και η συχνότητα των δρομολογίων ανά κατεύθυνση, που δεν υπερβαίνει το 1/3 των τακτικών δρομολογίων, καθώς και το χρονικό σημείο από το οποίο τίθεται σε εφαρμογή το πρόγραμμα, το οποίο προσδιορίζεται ανάλογα με τις ανάγκες της χειμερινής και της θερινής περιόδου.

β. Το πρόγραμμα δρομολογίων έκτακτης ακτοπλοϊκής

συγκοινωνίας δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υποκαθιστά τις συνθήκες τακτικής και ομαλής ακτοπλοϊκής σύνδεσης ούτε να υπερβαίνει τον έναν (1) μήνα.

5.α. Στους παραβάτες επιβάλλονται κυρώσεις σύμφωνα με το άρθρο 21.

β. Η άρνηση συμμόρφωσης του πλοιάρχου ή του πληρώματος με τις διατάξεις του παρόντος συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα, το οποίο τιμωρείται σύμφωνα με τα άρθρα 245 και επόμενα του Κ.Δ.Ν.Δ..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΚΤΟΠΛΟΪΚΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (Σ.Α.Σ.)

Άρθρο 20

Συμβούλιο Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών - Λειτουργία

1. Στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής λειτουργεί Συμβούλιο Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών (Σ.Α.Σ.). Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Πρόεδρος του Συμβουλίου, ορίζεται ένας (1) εκ των Γενικών Γραμματέων του Υπουργείου, ενώ οι λοιποί Γενικοί Γραμματείς καταλαμβάνουν θέσεις μελών. Ως μέλη του Συμβουλίου ορίζονται επίσης, τρεις (3) εκπρόσωποι του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ένας (1) εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, δύο (2) εκπρόσωποι του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Επιβατηγού Ναυτιλίας (Σ.Ε.Ε.Ν.), ένας (1) εκπρόσωπος με την ιδιότητα του συγκοινωνιολόγου, που ορίζεται από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.) και από ένας (1) εκπρόσωπος που υποδεικνύεται από την Ένωση Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝ.Π.Ε.), την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Ε.), την Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος (Κ.Ε.Ε.Ε.), το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος (Ν.Ε.Ε.), το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος (Ξ.Ε.Ε.), την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ), την Πανελλήνια Ναυτική Ομοσπονδία (Π.Ν.Ο.), την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Τουρισμού, την Ένωση Πορθμείων Εσωτερικού (Ε.Π.Ε.), το Σύνδεσμο των εν Ελλάδι Τουριστικών και Ταξιδιωτικών Γραφείων (Η.Α.Τ.Τ.Α.), τον Πανελλήνιο Συνδικάτο Χερσαίων Εμπορευματικών Μεταφορών (Π.Σ.Χ.Ε.Μ.) και την αντιπροσωπευτικότερη ένωση ναυτικών πρακτόρων στον τομέα της ακτοπλοΐας. Στο Σ.Α.Σ. συμμετέχει εκπρόσωπος της Ιεράς Κοινότητας Αγίου Όρους, αν συζητούνται θέματα ενδιαφέροντος της περιοχής του Αγίου Όρους.

2. Τα μέλη του Σ.Α.Σ. διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής με διετή θητεία. Με την ίδια απόφαση ρυθμίζονται τα θέματα αναπλήρωσης του Προέδρου και των μελών, καθώς και γραμματειακής υποστήριξης του Σ.Α.Σ. Η απόφαση δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Το Σ.Α.Σ. συγκαλείται από τον Πρόεδρό του και γνωμοδοτεί για τα θέματα αρμοδιότητάς του σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 1 έως 16, 20 και 21. Το Σ.Α.Σ. συνεδριάζει τουλάχιστον έξι (6) φορές στη διάρκεια του έτους. Η απόφαση του Υπουργού για την αποδοχή ή μη

της γνώμης του Σ.Α.Σ. εκδίδεται εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία συνεδρίασης αυτού. Ο Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής δύναται να ζητήσει τη γνώμη του Σ.Α.Σ. για οποιοδήποτε ζήτημα εμπίπτει στις αρμοδιότητες του οργάνου αυτού, ή εν γένει συνδέεται με την εφαρμογή των άρθρων 1 έως 16, 20 και 21.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής μπορεί να συμμετέχουν και άλλα μέλη ή να προβλέπεται διαφορετικός χρόνος θητείας.

5. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, μετά από γνώμη του Σ.Α.Σ., εκδίδεται ο Κανονισμός Αρχών και Λειτουργίας του Σ.Α.Σ., στον οποίο ορίζονται οι κανόνες και αρχές που διέπουν τη λειτουργία του Σ.Α.Σ. και τη λήψη των σχετικών αποφάσεων. Τροποποιήσεις του εν λόγω Κανονισμού πραγματοποιούνται με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, μετά από γνώμη του Σ.Α.Σ..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄

ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 21

Διοικητικές κυρώσεις

1. Σε όποιον εκτελεί δρομολόγια ή εκδίδει εισιτήρια για δρομολόγια, για τα οποία δεν έχει εκδοθεί ανακοίνωση δήλωσης δρομολόγησης πλοίου ή απόφαση έγκρισης δρομολογίων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 16, 20 και 21, επιβάλλεται, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, πρόστιμο είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, υπό την προϋπόθεση ότι έχει προηγουμένως λάβει χώρα έγγραφη σύσταση από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και ο παραβάτης δεν έχει συμμορφωθεί εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών. Σε περίπτωση υποτροπής επιβάλλεται πρόστιμο διπλάσιου ύψους για κάθε επόμενη παράβαση.

2. Εφόσον, κατά τη διάρκεια της δρομολόγησης πλοίου, διαπιστώνεται, με οποιονδήποτε τρόπο, ότι δεν πληρούνται τουλάχιστον μία από τις προϋποθέσεις ή τους όρους των άρθρων 2 έως 5 και διαταράσσεται για τον λόγο αυτόν η εξυπηρέτηση της γραμμής, το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής δύναται, με απόφασή του, μετά από γνώμη του Σ.Α.Σ., να ανακαλέσει την ανακοίνωση δήλωσης δρομολόγησης πλοίου ή την απόφαση έγκρισης δρομολογίων.

3. Στις περιπτώσεις που, μετά την ανακοίνωση δήλωσης δρομολόγησης ή την απόφαση έγκρισης δρομολογίου, το πλοίο δεν εκκινήσει την εκτέλεση δρομολογίων ή αφού εκκινήσει, διακόψει τα δρομολογία του, χωρίς να συντρέχουν οι όροι της παρ. 3 του άρθρου 7, με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, μετά από γνώμη του Σ.Α.Σ., ανακαλείται η ανακοίνωση της δρομολόγησης ή η απόφαση έγκρισης δρομολογίων, αντίστοιχα, και επιβάλλεται στον πλοιοκτήτη ή εφοπλιστή του πλοίου πρόστιμο πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ.

4. Στις παραπάνω περιπτώσεις, η αρμόδια λιμενική αρ-

χή συντάσσει έκθεση βεβαίωσης που κοινοποιείται στον παραβάτη και ο ενδιαφερόμενος καλείται να εκθέσει τις απόψεις του εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίησή της.

5. Με την επιφύλαξη της παρ. 7 του άρθρου 7 και των παρ. 1 έως 3 του παρόντος, στους παραβάτες των άρθρων 1 έως 16, 20 και 21 και των κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενων πράξεων, που δεν αφορούν στον ελεύθερο και υγιή ανταγωνισμό, επιβάλλονται από την αρμόδια λιμενική αρχή οι κυρώσεις του άρθρου 157 του Κ.Δ.Ν.Δ..

Άρθρο 22 **Τελικές διατάξεις**

Οι ισχύουσες διατάξεις για τις αρμοδιότητες αστυνομικής εξουσίας και δικαστικής αστυνομίας, των λιμενικών αρχών εφαρμόζονται σε όλα τα πλοία, που δρομολογούνται με τις διατάξεις του παρόντος Τμήματος.

ΤΜΗΜΑ ΙΙ **ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΕΝΔΟΜΕΤΑΦΟΡΕΣ** **ΜΕΤΑΞΥ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ**

Άρθρο 23 **Μεταφορά επιβατών**

1. Το δικαίωμα μεταφοράς επιβατών μεταξύ των ελληνικών λιμένων της ηπειρωτικής ακτογραμμής, χωρίς προσεγγίσεις σε νησιά, επεκτείνεται και στα επιβατηγά πλοία υπό σημαία των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανεξαρτήτως χωρητικότητας, εφόσον είναι εγγεγραμμένα στα νηολόγια των λοιπών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο έδαφος των οποίων εφαρμόζεται η Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 24.

2. Η παράβαση του παρόντος άρθρου επιφέρει τις κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 180 του Κ.Δ.Ν.Δ..

Άρθρο 24 **Θαλάσσιες ενδομεταφορές** **μεταξύ ηπειρωτικών λιμένων**

1. Για τη δρομολόγηση πλοίων μεταξύ ελληνικών λιμένων της ηπειρωτικής ακτογραμμής, ισχύουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις και διαδικασίες δρομολόγησης:

α) Προϋποθέσεις δρομολόγησης:

αα) Οι θαλάσσιες ενδομεταφορές μεταξύ ελληνικών ηπειρωτικών λιμένων εκτελούνται από επιβατηγά και οχηματαγωγά πλοία, επιβατηγά ή φορτηγά πλοία, εφόσον είναι νηολογημένα στην Ελλάδα, ή άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.) και φέρουν τη σημαία του.

αβ) Το προσωπικό των παραπάνω πλοίων, που δεν έχει την ελληνική ιθαγένεια, πρέπει να κατέχει πιστοποιητικό ελληνομάθειας, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

αγ) Το πλοίο και ο πλοιοκτήτης πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις των περ. α', β' και δ' της παρ. 2 και των παρ. 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 3.

αδ) Όλα τα θέματα που αφορούν στη στελέχωση των παραπάνω πλοίων χωρητικότητας κάτω των 650 μονάδων υπολογισμού, σύμφωνα με τη διεθνή σύμβαση του 1969 «Για την καταμέτρηση της χωρητικότητας των πλοίων», την οποία κύρωσε ο ν. 1373/1983 (Α' 92), ρυθμίζονται από τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας.

β) Διαδικασία δρομολόγησης:

βα) Ο πλοιοκτήτης υποβάλλει δήλωση στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής έναν (1) μήνα πριν από την έναρξη των δρομολογίων του πλοίου, στην οποία αναγράφει την επωνυμία και την έδρα της εταιρείας του και προκειμένου περί φυσικού προσώπου το ονοματεπώνυμο, την κατοικία του και την ιθαγένειά του. Αν έχει έδρα ή κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος, αναγράφει επίσης ότι έχει κατά νόμο διορίσει εκπρόσωπο, διαχειριστή και αντίκλητό του στην Ελλάδα και εγκαταστήσει γραφείο σε αυτήν και αναγράφει τα στοιχεία του διορισμού. Επίσης, θα πρέπει να αναγράφει τα στοιχεία προσδιορισμού του πλοίου και τα δρομολόγια που θα εκτελεί.

ββ) Το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής μπορεί να τροποποιεί τα δρομολόγια της δήλωσης, αν κρίνεται αιτιολογημένα, ότι παρεμποδίζεται η εξυπηρέτηση των γραμμών του γενικού δικτύου ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Τμήμα Ι.

βγ) Για τη διακοπή των δρομολογίων του πλοίου, το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και οι κατά τόπους λιμενικές Αρχές ενημερώνονται εγγράφως δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες νωρίτερα.

2. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής δύναται να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα δρομολόγησης και ιδίως η κάλυψη έκτακτων και επειγουσών αναγκών.

3. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου επιφέρει τις κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 180 του Κ.Δ.Ν.Δ..

ΜΕΡΟΣ Β' **ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ** **ΚΑΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ**

Άρθρο 25 **Μεταφορά εμπορευμάτων**

1. (α) Το δικαίωμα μεταφοράς εμπορευμάτων μεταξύ ελληνικών λιμένων ανήκει στα φορτηγά πλοία, ανεξαρτήτως χωρητικότητας που φέρουν την ελληνική σημαία.

(β) Το δικαίωμα μεταφοράς εμπορευμάτων μεταξύ ελληνικών λιμένων της ηπειρωτικής χώρας, της ηπειρωτικής χώρας και των νησιών ή μεταξύ πλοία, ανεξαρτήτως χωρητικότητας, που είναι εγγεγραμμένα στα νηολόγια των λοιπών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο έδαφος των οποίων εφαρμόζεται η Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και φέρουν την σημαία τους, εφόσον αυτά πληρούν όλες τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να εκτελούν ενδομεταφορές στο εσωτερικό του κράτους μέλους, του οποίου φέρουν τη σημαία.

2. (α) Η μεταξύ ελληνικών λιμένων και λιμένων τρίτων κρατών απευθείας μεταφορά εμπορευμάτων και το αντίθετο μπορεί να πραγματοποιείται και με φορτηγά πλοία, υπό σημαία τρίτου κράτους ανεξαρτήτως χωρητικότητας, υπό τον όρο της αμοιβαιότητας.

(β) Ο όρος της αμοιβαιότητας δεν εφαρμόζεται για υπηκόους των κρατών μελών εγκατεστημένους σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το αυτό ισχύει για υπηκόους των κρατών μελών εγκατεστημένους εκτός Ε.Ε. και για ναυτιλιακές εταιρείες εγκατεστημένες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και ελεγχόμενες από υπηκόους κράτους-μέλους, εάν τα πλοία τους έχουν νηολογηθεί σε αυτό το κράτος μέλος, σύμφωνα με την νομοθε-

σία του.

3. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ρυθμίζονται οι μεταξύ ελληνικών λιμένων μεταφορές εμπορευμάτων που διαμορφώνονται από τις τεχνολογικές εξελίξεις της ναυτιλίας.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ρυθμίζονται τα ζητήματα σχετικά με τη διενέργεια μεταφορών εμπορευμάτων μεταξύ ελληνικών λιμένων σε περιπτώσεις:

(α) ανεπάρκειας των πλοίων που έχουν, σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις, δικαίωμα διενέργειας μεταφοράς, (β) έκτακτων ή μη δυναμένων να εξυπηρετηθούν εγκαίρως συγκοινωνιακών αναγκών, (γ) εμπορευμάτων ειδικών κατηγοριών.

5. Οι διατάξεις των περ. β' της παρ. 1 και β' της παρ. 2 του παρόντος ισχύουν ομοίως και για τα πλοία που είναι εγγεγραμμένα στα νηολόγια των κρατών μελών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.) και φέρουν τη σημαία τους, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις για να εκτελούν ενδομεταφορές στο εσωτερικό της χώρας τους.

6. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου επιφέρει τις κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 180 του Κ.Δ.Ν.Δ..

Άρθρο 26

Μεταφορά ταχυδρομικών αντικειμένων με ακτοπλοϊκά πλοία

1. Τα ταχυδρομικά αντικείμενα, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 4053/2012 (Α' 44), που διακινούνται από τις ταχυδρομικές επιχειρήσεις και των οποίων το βάρος δεν υπερβαίνει τα είκοσι χιλιόγραμμα ανά τεμάχιο, μεταφέρονται μεταξύ των λιμένων από πλοία που εκτελούν θαλάσσιες ενδομεταφορές, σύμφωνα με τα άρθρα 1 έως 16, 20 και 21 του παρόντος, έναντι ναύλου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών, ορίζεται το ανώτατο όριο του ως άνω ναύλου.

2. Η μεταφορά ταχυδρομικών αντικειμένων βάρους μεγαλύτερου των είκοσι (20) χιλιογράμμων, καθώς και χρηματικών ποσών επιβαρύνεται με ναύλο θαλάσσιας μεταφοράς που συμφωνείται μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών κατά τις διατάξεις του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου (Κ.Ι.Ν.Δ. - ν. 3816/1958, Α' 32).

3. Η παράδοση και η παραλαβή των ταχυδρομικών αντικειμένων γίνονται με φροντίδα των ταχυδρομικών επιχειρήσεων επί του πλοίου. Με συμφωνία των μερών μπορεί να οριστεί διαφορετικός τόπος παράδοσης και παραλαβής, καθώς και το πρόσωπο, το οποίο εξουσιοδοτείται ειδικά για τον σκοπό αυτόν.

4. Ο πλοίαρχος ή τα άλλα μέλη του πληρώματος του πλοίου που είναι επιφορτισμένα με την παραλαβή, παράδοση και γενικά τη μεταφορά των ταχυδρομικών αντικειμένων λαμβάνουν μέτρα για την προφύλαξη τους από κινδύνους διαβροχής, διάβρωσης και γενικά κάθε βλάβης, καταστροφής ή απώλειας.

5. Σε περίπτωση υπαίτιας καταστροφής, βλάβης, απώλειας ή υπερήμερης παράδοσης των ταχυδρομικών αντι-

κειμένων, στον πλοίαρχο ή στα άλλα μέλη του πληρώματος του πλοίου, που είναι επιφορτισμένα με την παραλαβή, παράδοση και γενικά τη μεταφορά των ταχυδρομικών αντικειμένων, επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 157 του Κ.Δ.Ν.Δ., χωρίς να αποκλείονται άλλες ποινικές, αστικές ή πειθαρχικές ευθύνες.

Οι κυρώσεις αυτές επιβάλλονται κυρίως, αν τα πρόσωπα που είναι επιφορτισμένα με τη μεταφορά των ταχυδρομικών αντικειμένων, αρνούνται την παραλαβή τους ή τα παρακρατούν ή τα παραδίδουν σε διαφορετικούς κατά τον προορισμό λιμένες ή σε πρόσωπα που δεν είναι ειδικά εξουσιοδοτημένα για την παραλαβή τους ή παραβαίνουν τις καθορισμένες από το άρθρο αυτό υποχρεώσεις.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υποδομών και Μεταφορών, μπορεί να αυξομειώνεται το όριο βάρους των είκοσι (20) χιλιογράμμων, ανά τεμάχιο, των ταχυδρομικών αντικειμένων και να ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των παρ. 1 έως 5.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΙΒΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΣΤΙΣ ΕΠΙΒΑΤΙΚΕΣ ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

ΤΜΗΜΑ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 27

Πεδίο εφαρμογής

Το παρόν Μέρος εφαρμόζεται στα δρομολογημένα πλοία που διενεργούν επιβατικές θαλάσσιες ενδομεταφορές μεταξύ λιμένων της ηπειρωτικής χώρας, της ηπειρωτικής χώρας και νησιών ή μεταξύ λιμένων νησιών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 28

Ορισμοί

1. «Μεταφορέας» είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο παρέχει υπηρεσίες θαλάσσιας μεταφοράς.

2. «Επιβάτης» είναι ο χρήστης των υπηρεσιών θαλάσσιας μεταφοράς.

3. «Εκδότης» είναι το νομικό ή φυσικό πρόσωπο που εκδίδει εισιτήρια επιβατών και αποδείξεις μεταφοράς οχημάτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, δυνάμει να χρησιμοποιήσει οποιοδήποτε αποδεκτό, σύμφωνα με τη νομοθεσία, τεχνικό μέσο έκδοσής τους.

4. «Άτομο με αναπηρία» ή «άτομο με μειωμένη κινητικότητα», είναι οποιοδήποτε άτομο η κινητικότητα του οποίου είναι μειωμένη κατά τη χρήση των μεταφορικών μέσων, λόγω οποιασδήποτε σωματικής αναπηρίας, ιδίως αισθητήριας ή κινητικής, μόνιμης ή προσωρινής, διανοητικής ανικανότητας ή αδυναμίας ή λόγω ανικανότητας από οποιαδήποτε άλλη αιτία ή λόγω ηλικίας και η κατάσταση του οποίου απαιτεί κατάλληλη προσοχή και προσαρμογή των προσφερόμενων σε όλους τους επιβάτες υπηρεσιών, στις ιδιαίτερες ανάγκες του ατόμου αυτού.

5. «Σύμβαση θαλάσσιας μεταφοράς» είναι η σύμβαση

η οποία συνάπτεται μεταξύ του μεταφορέα ή/και του εκδότη, αφενός και του επιβάτη αφετέρου και με την οποία ο μεταφορέας αναλαμβάνει, κατά περίπτωση, την υποχρέωση μεταφοράς του επιβάτη, των αποσκευών του και του οχήματός του στον τόπο προορισμού, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και τις προϋποθέσεις των κειμένων διατάξεων και του αποδεικτικού της μεταφοράς εγγράφου, ιδίως εισιτηρίου, απόδειξης μεταφοράς οχήματος.

6. «Εισιτήριο» είναι το έγκυρο έγγραφο που χρησιμεύει ως αποδεικτικό της σύμβασης θαλάσσιας μεταφοράς ή ισοδύναμό του, υπό άλλη μορφή, αποδεκτή, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής.

7. «Ναύλος» είναι το χρηματικό ποσό που αναγράφεται στο εισιτήριο και το οποίο αποτελεί το αντίτιμο για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του μεταφορέα, που απορρέουν από τη σύμβαση θαλάσσιας μεταφοράς, χωρίς τις κρατήσεις υπέρ τρίτων και τον φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.).

8. «Ακύρωση» νοείται η μη πραγματοποίηση προγραμματισμένου ή έκτακτου δρομολογίου για το οποίο έχει εκδοθεί τουλάχιστον ένα εισιτήριο.

9. «Λιμενικός τερματικός σταθμός», είναι τερματικός σταθμός, στελεχωμένος από μεταφορέα ή φορέα εκμετάλλευσης τερματικού σταθμού, σε λιμένα με εγκαταστάσεις, όπως χώρους ελέγχου εισιτηρίων, εκδοτήρια εισιτηρίων ή αίθουσες αναμονής, και προσωπικό για την επιβίβαση ή την αποβίβαση επιβατών που χρησιμοποιούν υπηρεσίες μεταφοράς επιβατών ή συμμετέχουν σε κρουαζιέρα.

10. «Φορέας εκμετάλλευσης τερματικού σταθμού», είναι ο ιδιωτικός ή ο δημόσιος φορέας στο έδαφος ενός κράτους μέλους που είναι υπεύθυνος για τη διοίκηση και τη διαχείριση λιμενικού τερματικού σταθμού.

11. «Συνθήκες πρόσβασης», είναι κατάλληλοι κανόνες, οδηγίες και πληροφόρηση σχετικά με την προσβασιμότητα των λιμενικών τερματικών σταθμών και των πλοίων, καθώς και των εγκαταστάσεών τους, για τα άτομα με αναπηρία ή τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα.

Άρθρο 29

Σύμβαση θαλάσσιας μεταφοράς

1. Η σύμβαση της θαλάσσιας μεταφοράς καταρτίζεται με απλή συμφωνία των συμβαλλομένων και αποδεικνύεται με την έκδοση εισιτηρίου στον επιβάτη ή την απόδειξη μεταφοράς οχήματος, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

2. Από και με την κατάρτιση της σύμβασης θαλάσσιας μεταφοράς δημιουργούνται μεταξύ των συμβαλλομένων τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που καθορίζονται στα Τμήματα II και III του παρόντος Μέρους.

ΤΜΗΜΑ II

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΠΙΒΑΤΩΝ

Άρθρο 30

Επιστροφή ναύλου - αποζημιώσεις - έκπτωση ναύλου ατόμων μειωμένης κινητικότητας

1. Ο επιβάτης δικαιούται:

α) Την παροχή της κατηγορίας της θέσης και σε περίπτωση καμπίνας, τον τύπο καμπίνας που συμφωνήθηκε

για το συγκεκριμένο πλοίο και ταξίδι. Σε περίπτωση μη παροχής τους, ο επιβάτης δικαιούται, είτε να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση λαμβάνοντας την αξία του ναύλου επιβάτη και οχήματος που κατέβαλε και χρηματική αποζημίωση, προσαυξημένη κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) επί της τιμής του ναύλου εισιτηρίου επιβάτη, είτε να ταξιδέψει σε θέση κατώτερη από εκείνη για την οποία κατέβαλε το αντίτιμο του εισιτηρίου, λαμβάνοντας τη διαφορά της τιμής του ναύλου εισιτηρίου επιβάτη, προσαυξημένη κατά εκατό τοις εκατό (100%). Σε περίπτωση μη ασκήσεως του δικαιώματος της υπαναχώρησης, εάν ο μεταφορέας διαθέσει στον επιβάτη θέση ανώτερη από εκείνη για την οποία αγοράσθηκε το εισιτήριο, δεν δικαιούται να απαιτήσει τη διαφορά της επιπλέον πληρωμής, εκτός εάν η διάθεση της ανώτερης θέσης έγινε κατόπιν σχετικού αιτήματος του επιβάτη, οπότε ο τελευταίος οφείλει να καταβάλλει τη διαφορά της τιμής του ναύλου μειωμένη κατά πενήντα τοις εκατό (50%).

β) Την επιστροφή ποσοστού επί της τιμής του ναύλου ή ολόκληρη την αξία του εισιτηρίου που κατέβαλε, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

βα. Επιστροφή ποσοστού τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%) του ναύλου, συν τις κρατήσεις υπέρ τρίτων και τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), εφόσον επιστρέψει αυτούσιο το σώμα του εισιτηρίου, έως και δώδεκα (12) ώρες πριν από την προγραμματισμένη ώρα απόπλου του πλοίου.

ββ. Επιστροφή ποσοστού τουλάχιστον εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) του ναύλου, συν τις κρατήσεις υπέρ τρίτων και τον Φ.Π.Α., εφόσον επιστρέψει αυτούσιο το σώμα του εισιτηρίου, έως και επτά (7) ημέρες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία απόπλου του πλοίου.

βγ. Επιστροφή ολόκληρου του ναύλου, συν τις κρατήσεις υπέρ τρίτων και τον Φ.Π.Α., εφόσον επιστρέψει αυτούσιο το σώμα του εισιτηρίου, έως και δεκατέσσερις (14) ημέρες πριν την προγραμματισμένη ημερομηνία απόπλου του πλοίου.

βδ. Επιστροφή ολόκληρου του ναύλου, συν τις κρατήσεις υπέρ τρίτων και τον Φ.Π.Α., ανεξαρτήτως του χρόνου ειδοποίησης του μεταφορέα, όταν ο επιβάτης για λόγους ανωτέρας βίας, ιδίως για λόγους υγείας που αποδεικνύονται εγγράφως, αδυνατεί να ταξιδέψει στην προγραμματισμένη ημέρα και ώρα για την οποία εκδόθηκε το εισιτήριο μεταφοράς.

Τα δικαιώματα αυτά δεν ισχύουν προκειμένου για εισιτήριο που έχει ήδη τροποποιηθεί κατά τους όρους της περ. γ' στο χρονικό διάστημα των δεκατεσσάρων (14) ημερών που προηγείται της αρχικής ημερομηνίας του ταξιδιού.

γ) Την τροποποίηση του εισιτηρίου του, εφόσον διατίθενται θέσεις για το ίδιο ή άλλο ταξίδι μέχρι και σαράντα οκτώ (48) ώρες πριν από τον προγραμματισμένο απόπλου του πλοίου.

Εφόσον η αξία του νέου εισιτηρίου είναι χαμηλότερη, ο επιβάτης δεν δικαιούται επιστροφή της διαφοράς.

2. Τα δικαιώματα της παρ. 1 ισχύουν και στην περίπτωση αγοράς εισιτηρίου από απόσταση με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο και με την προϋπόθεση της ενημέρωσης του εκδότη του εισιτηρίου εγγράφως ή με τηλεομοιοτυπία ή με άλλο μέσο αποδεκτό από τον εκδότη. Οι εκδότες οφείλουν προς τούτο να ανακοινώνουν στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής τα λοιπά μέσα που θεωρούν αποδεκτά και να ενημερώνουν σχετικά τον

επιβάτη σε κάθε αγορά εισιτηρίου από απόσταση.

3. Επιβάλλεται ως υποχρέωση παροχής δημόσιας υπηρεσίας για την εξυπηρέτηση λόγων δημοσίου συμφέροντος και κοινωνικής πολιτικής, η χορήγηση έκπτωσης πενήντα τοις εκατό (50%) επί του ναύλου σε όλες τις θέσεις των πλοίων στα οποία εφαρμόζεται το παρόν Μέρος στα άτομα με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα με ποσοστό αναπηρίας ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, με την επίδειξη σχετικής απόφασης των αρμόδιων υγειονομικών επιτροπών Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) ή των υγειονομικών επιτροπών της αρμόδιας διοικητικής αρχής ή ασφαλιστικού φορέα μέχρι την ημερομηνία λήξης της ισχύος τους. Η ίδια έκπτωση χορηγείται και στα ΙΧΕ οχήματα με τα οποία μετακινείται ο δικαιούχος του προηγούμενου εδαφίου, εφόσον αυτά φέρουν ειδικές πινακίδες αναπήρων πολέμου ή Δελτίο Στάθμευσης Οχημάτων των Ατόμων με Αναπηρίες (ΔΕΛΤΙΟ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ «ΑΜΑ»). Η ίδια έκπτωση χορηγείται και στον συνοδό του δικαιούχου του πρώτου εδαφίου, εφόσον ο δικαιούχος είναι άτομο με παραπληγία-τετραπληγία, τύφλωση, νοητική αναπηρία, αυτισμό και σύνδρομο Down. Αν ο μεταφορέας απαιτήσει συνοδεία για το άτομο με μειωμένη κινητικότητα, τότε ο συνοδός μεταφέρεται δωρεάν.

4. Οι επιβάτες με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα, με την επιφύλαξη των υφιστάμενων συνθηκών πρόσβασης, δικαιούνται την παροχή δωρεάν συνδρομής, όπως ορίζεται στα παραρτήματα II και III του Κανονισμού (ΕΕ) 1177/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 για τα δικαιώματα των επιβατών στις θαλάσσιες και εσωτερικές πλωτές μεταφορές και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 (L 334), σε λιμένες, συμπεριλαμβανομένης της επιβίβασης και της αποβίβασης, και επί πλοίου, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Κανονισμού και υπό τους όρους παροχής συνδρομής που ορίζουν τα άρθρα 11 και 12 του Κανονισμού.

Άρθρο 31

Δικαιώματα απόρων και ναυαγών

Ο εφοπλιστής κάθε επιβατηγού πλοίου υπό σημαία κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.) υποχρεούται να αποδέχεται τη δωρεάν μεταφορά των απόρων και ναυαγών, μέχρι δέκα (10), κατ' ανώτατο όριο, ανά πλοίο και ανά δρομολογιακή γραμμή, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, μετά από γνώμη του Σ.Α.Σ..

Άρθρο 32

Δικαιώματα αναπήρων πολέμου, θυμάτων πολέμου

1. Ανάπηροι πολέμου που ταξιδεύουν με επιβατηγά πλοία καταβάλλουν το ήμισυ του εκάστοτε ισχύοντος εισιτηρίου της θέσης που επιλέγουν, εφόσον δε η θέση διαθέτει κλίνη, χορηγείται υποχρεωτικά σε αυτούς.

2. Με κοινή απόφαση των αρμόδιων Υπουργών και του Υπουργού Εθνικής Άμυνας δύναται να καθοριστεί ότι, προκειμένου περί θυμάτων πολέμου, αυτά δύνανται να ταξιδεύουν με επιβατηγά πλοία με έκπτωση μέχρι το ήμι-

συ του εκάστοτε ισχύοντος εισιτηρίου, μη δικαιούμενων όμως να πραγματοποιήσουν περισσότερα από δύο (2) ταξίδια κάθε έτος.

3. Οι παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και στους ανάπηρους πολέμου Αξιωματικούς και Ανθυπασιπιστές, καθώς και στους συνοδούς τους, όπως και στους ανάπηρους πολέμου οπλίτες και στους βοηθούς τους.

Άρθρο 33

Δικαιώματα πολυτέκνων και μελών οικογένειάς τους

1. Πολύτεκνοι ή μέλη της οικογενείας αυτών που ταξιδεύουν για οποιονδήποτε λόγο εντός της Ελληνικής Επικράτειας έχουν δικαίωμα σε έκπτωση ναύλου επί των εκάστοτε ισχυόντων τιμολογίων ποσοστού τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%) σε όλες τις συγκοινωνιακές επιχειρήσεις, που τελούν σε άμεση ή έμμεση εξάρτηση από το Κράτος. Της ίδιας εκπτώσεως δικαιούνται και στις υπόλοιπες επιχειρήσεις μεταφορών, εφόσον αυτές συνδέονται με ειδικές επιχορηγήσεις με το Κράτος.

2. Ως συγκοινωνιακές επιχειρήσεις που τελούν σε έμμεση εξάρτηση από το Κράτος νοούνται όλες ανεξαιρέτως, οι, ανά την Ελληνική Επικράτεια, σιδηροδρομικές, ακτοπλοϊκές, όπως και κάθε άλλη συγκοινωνιακή επιχείρηση, που εκμισθώνονται από το Κράτος, ή διευκολύνονται με οποιονδήποτε τρόπο από αυτό, είτε με την παροχή προνομίων εκμετάλλευσης, είτε με την παραχώρηση γραμμών ή με επιχορήγηση, είτε ρυθμίζονται από αυτό.

Άρθρο 34

Αποσκευές

1. Ο επιβάτης δικαιούται να μεταφέρει χειραποσκευές βάρους μέχρι πενήντα (50) κιλών, χωρίς να καταβάλλει ιδιαίτερο ναύλο. Τα άτομα μειωμένης κινητικότητας δικαιούνται χωρίς καταβολή ιδιαίτερου ναύλου να μεταφέρουν, πλέον των χειραποσκευών, κάθε εξοπλισμό ή βοήθημα που απαιτείται για την αυτόνομη μετακίνησή τους, ανεξαρτήτως βάρους.

2. Ο μεταφορέας ευθύνεται για τη βλάβη ή απώλεια των αποσκευών, εντός του πλοίου, εφόσον αυτές παραδίδονται για φύλαξη και εκδίδεται σχετική απόδειξη. Στις περιπτώσεις που ο μεταφορέας απαιτεί από τον επιβάτη να τοποθετεί τις αποσκευές του σε συγκεκριμένο χώρο εναπόθεσης αποσκευών, υποχρεούται στην έκδοση σχετικής απόδειξης και στη φύλαξη αυτών.

3. Ο μεταφορέας ευθύνεται για τη φθορά ή απώλεια του εξοπλισμού κινητικότητας ή άλλου ειδικού εξοπλισμού που χρησιμοποιείται από άτομο με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα, εφόσον η ζημία οφείλεται σε υπαιτιότητά του και καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια να παρασχεθεί προσωρινός εξοπλισμός αντικατάστασης που να συνιστά κατάλληλη εναλλακτική λύση. Η αποζημίωση που καταβάλλεται από τον μεταφορέα αντιστοιχεί στην αξία αντικατάστασης του σχετικού εξοπλισμού ή, κατά περίπτωση, στις δαπάνες επισκευής.

Άρθρο 35

Καθυστερήση απόπλου

1. Όταν ο μεταφορέας αναμένει ευλόγως ότι ο απόπλους θα καθυστερήσει πέραν των ενενήντα (90) λε-

πτών από την προγραμματισμένη ώρα αναχώρησης, λόγω βλάβης ή ζημίας του πλοίου ή για λόγους που ανάγονται σε υπαιτιότητα του μεταφορέα, ο επιβάτης δικαιούται να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση και να του καταβληθεί ως αποζημίωση το αντίτιμο του εισιτηρίου επιβάτη και οχήματος

2. Εάν ο επιβάτης δεν ασκήσει τα δικαιώματά του, σύμφωνα με την παρ. 1, δικαιούται τα κατωτέρω:

α. Με μέριμνα και δαπάνη του μεταφορέα να λάβει δωρεάν ελαφρά γεύματα, γεύματα ή αναψυκτικά, ανάλογα με τον χρόνο αναμονής, εφόσον είναι διαθέσιμα ή μπορούν εύλογως να εξασφαλισθούν, να διαμείνει επί του πλοίου, καθ' όλο τον χρόνο της καθυστέρησης και να προωθηθεί με το ίδιο πλοίο ή με άλλο δρομολόγιο προς τον τελικό προορισμό, υπό συγκρίσιμες συνθήκες μεταφοράς, όπως ορίζονται στη σύμβαση μεταφοράς, το ταχύτερο δυνατόν και χωρίς επιπλέον κόστος. Τα ίδια δικαιώματα έχουν οι επιβάτες, αν ο απόπλους απαγορευθεί λόγω καιρικών συνθηκών οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο την ασφαλή λειτουργία του πλοίου.

β. Με μέριμνα και δαπάνη του μεταφορέα να λάβει τροφή, όταν η καθυστέρηση εκτείνεται πέραν των τεσσάρων (4) ωρών από την προγραμματισμένη αρχικώς ώρα απόπλου και κατάλυμα στο πλοίο ή σε ξενοδοχείο, εφόσον τούτο είναι εφικτό και καθίσταται αναγκαία η διανυκτέρευση επί μία (1) ή περισσότερες νύχτες, ή η παραμονή επί μεγαλύτερο διάστημα από εκείνο που σχεδίαζε ο επιβάτης. Η μεταφορά του επιβάτη από και προς τον λιμένα αναχώρησης γίνεται με έξοδα του μεταφορέα. Για κάθε επιβάτη ο μεταφορέας μπορεί να περιορίσει το συνολικό κόστος καταλύματος σε ογδόντα (80) ευρώ ανά διανυκτέρευση και τον αριθμό των διανυκτερεύσεων σε τρεις (3), κατ' ανώτατο όριο.

γ. Να λάβει χρηματική αποζημίωση ποσοστού είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) επί της τιμής του εισιτηρίου ή άλλη αντισταθμιστική παροχή, μετά από συμφωνία των συμβαλλομένων, εφόσον τελικά προωθήθηκε στον προορισμό του με το ίδιο ή το πρώτο διαθέσιμο ή άλλο πλοίο, με μέριμνα και δαπάνη του μεταφορέα και η καθυστέρηση από τον προγραμματισμένο χρόνο άφιξης του στον προορισμό του ήταν: γα) μια (1) ώρα σε περίπτωση προγραμματισμένης διαδρομής μέχρι και τεσσάρων (4) ωρών, γβ) δύο (2) ώρες σε περίπτωση προγραμματισμένης διαδρομής, άνω των τεσσάρων (4), αλλά όχι άνω των οκτώ (8) ωρών, γγ) τρεις (3) ώρες, σε περίπτωση προγραμματισμένης διαδρομής άνω των οκτώ (8), αλλά όχι άνω των είκοσι τεσσάρων (24) ωρών ή γδ) έξι (6) ώρες, σε περίπτωση προγραμματισμένης διαδρομής άνω των είκοσι τεσσάρων (24) ωρών. Αν η καθυστέρηση υπερβαίνει το διπλάσιο του χρόνου που αναφέρεται στις ανωτέρω υποπεριπτώσεις, η αποζημίωση ανέρχεται στο πενήντα τοις εκατό (50%) της τιμής του εισιτηρίου. Το δικαίωμα αυτό ασκείται στον λιμένα αναχώρησης ή άφιξης του πλοίου.

δ. Να λάβει χρηματική αποζημίωση διπλάσια του ναύλου μεταφοράς επιβάτη, καθώς και τον καταβληθέντα ναύλο μεταφοράς οχήματος ή άλλη αντισταθμιστική παροχή, μετά από συμφωνία των συμβαλλομένων, εφόσον δεν προωθηθεί στον προορισμό του σε εύλογο χρόνο με το ίδιο ή το πρώτο διαθέσιμο ή άλλο πλοίο με υπαιτιότητα του μεταφορέα. Ο εύλογος χρόνος δεν μπορεί να υπερβαίνει τις είκοσι τέσσερις (24) ώρες από την προγραμματισμένη ώρα απόπλου του πλοίου.

Άρθρο 36 Καθυστέρηση - διακοπή ταξιδιού

1. Στην περίπτωση καθυστέρησης του ταξιδιού λόγω ζημίας ή βλάβης του πλοίου κατά τη διάρκεια του πλου ή για λόγους που ανάγονται σε υπαιτιότητα του μεταφορέα, ο επιβάτης δικαιούται:

α. να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, οπότε του οφείλεται και η τιμή του εισιτηρίου επιβάτη που αναλογεί για το υπολειπόμενο τμήμα της διαδρομής με το ίδιο πλοίο στην ίδια θέση και η τιμή του εισιτηρίου οχήματος που αντιστοιχεί στο τμήμα μεταξύ του τελικού προορισμού και του λιμένα αποβίβασης του ή

β. να συνεχίσει το ταξίδι και σε περίπτωση καθυστερημένης άφιξης του στον προορισμό του να λάβει χρηματική αποζημίωση ποσοστού είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) επί της τιμής του εισιτηρίου ή άλλη αντισταθμιστική παροχή, μετά από συμφωνία των συμβαλλομένων, για καθυστέρηση τουλάχιστον: βα) μιας (1) ώρας σε περίπτωση προγραμματισμένης διαδρομής μέχρι και τεσσάρων (4) ωρών, ββ) δύο (2) ωρών σε περίπτωση προγραμματισμένης διαδρομής άνω των τεσσάρων (4), αλλά όχι άνω των οκτώ (8) ωρών, βγ) τριών (3) ωρών, σε περίπτωση προγραμματισμένης διαδρομής άνω των οκτώ (8), αλλά όχι άνω των είκοσι τεσσάρων (24) ωρών ή βδ) έξι (6) ωρών, σε περίπτωση προγραμματισμένης διαδρομής άνω των είκοσι τεσσάρων (24) ωρών. Εάν η καθυστέρηση υπερβαίνει το διπλάσιο του χρόνου που αναφέρεται στις ανωτέρω υποπεριπτώσεις, η αποζημίωση ανέρχεται στο πενήντα τοις εκατό (50 %) της τιμής του εισιτηρίου.

2. Ομοίως ο επιβάτης δικαιούται χρηματική αποζημίωση ποσοστού είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) ή πενήντα τοις εκατό (50%), επί της τιμής του εισιτηρίου ή άλλη αντισταθμιστική παροχή, μετά από συμφωνία των συμβαλλομένων, στην περίπτωση διακοπής του ταξιδιού σε ενδιάμεσο λιμένα, λόγω ζημίας ή βλάβης του πλοίου και εφόσον τελικά προωθήθηκε στον προορισμό του με άλλο πλοίο με καθυστέρηση, σύμφωνα με τις υποπερ. (βα) έως (βδ) της περ. β' της παρ.1.

3. Σε περίπτωση διακοπής του ταξιδιού σε ενδιάμεσο λιμένα, λόγω ζημίας ή βλάβης του πλοίου και εφόσον δεν προωθήθηκε στον προορισμό του με άλλο πλοίο με μέριμνα και δαπάνη του μεταφορέα, ο επιβάτης, εφόσον δεν ασκήσει δικαίωμα υπαναχώρησης από τη σύμβαση, δικαιούται:

α. Να λάβει τροφή, με μέριμνα και δαπάνη του μεταφορέα, καθ' όλο τον χρόνο αναμονής μέχρι τη συνέχιση του ταξιδιού του και κατάλυμα στο πλοίο ή σε ξενοδοχείο, εφόσον τούτο είναι εφικτό και καθίσταται αναγκαία η διανυκτέρευση επί μία (1) ή περισσότερες νύχτες ή η παραμονή επί μεγαλύτερο διάστημα από εκείνο που σχεδίαζε ο επιβάτης. Η μεταφορά του επιβάτη από και προς τον λιμένα αναχώρησης γίνεται με έξοδα του μεταφορέα. Για κάθε επιβάτη ο μεταφορέας μπορεί να περιορίσει το συνολικό κόστος του καταλύματος σε ογδόντα (80) ευρώ ανά διανυκτέρευση και τον αριθμό των διανυκτερεύσεων σε τρεις (3), κατ' ανώτατο όριο και

β. χρηματική αποζημίωση διπλάσια του ναύλου μεταφοράς επιβάτη ή άλλη αντισταθμιστική παροχή, μετά από συμφωνία των συμβαλλομένων.

4. Η άσκηση ενός εκ των δικαιωμάτων που προβλέπονται στις παρ. 1 και 3 αποδεικνύεται με ενυπόγραφη συμπλήρωση από τον επιβάτη σχετικού εντύπου, που χορη-

γείται από τον μεταφορέα κατά την ενημέρωση του επιβάτη για το γεγονός της καθυστέρησης ή διακοπής του ταξιδιού.

Άρθρο 37 **Απώλεια ανταπόκρισης**

1. Σε περίπτωση καθυστέρησης ή μεταίωσης του ταξιδιού, λόγω βλάβης ή ζημίας του πλοίου ή υπαιτιότητας του μεταφορέα και εξ αυτών απώλειας της ανταπόκρισης για συνέχιση του θαλάσσιου ταξιδιού, ο επιβάτης που διαθέτει εισιτήριο ανταπόκρισης, ενημερώνει σχετικά τον μεταφορέα και δικαιούται να προωθηθεί στον τελικό προορισμό του με τον προσφορότερο τρόπο, με μέριμνα και δαπάνες του τελευταίου.

2. Ο επιβάτης δικαιούται επίσης, με μέριμνα και δαπάνες του μεταφορέα, να λάβει τροφή και κατάλυμα στον λιμένα ανταπόκρισης, όταν εξαιτίας της απώλειας ανταπόκρισης, αναγκάστηκε να αναχωρήσει για τον τελικό προορισμό του την επομένη ημέρα από την άφιξή του ή καθίσταται αναγκαία η διανυκτέρευση επί μία (1) ή περισσότερες νύχτες ή η παραμονή επί μεγαλύτερο διάστημα από εκείνο που σχεδίαζε. Για κάθε επιβάτη ο μεταφορέας μπορεί να περιορίσει το συνολικό κόστος του καταλύματος σε ογδόντα (80) ευρώ ανά διανυκτέρευση και τον αριθμό των διανυκτερεύσεων σε τρεις (3), κατ' ανώτατο όριο.

3. Σε κάθε άλλη περίπτωση απώλειας ανταπόκρισης, εκτός των περιπτώσεων της παρ. 1, ο μεταφορέας και, κατά περίπτωση, ο φορέας εκμετάλλευσης τερματικού σταθμού, καταβάλλουν εύλογες προσπάθειες να ενημερώσουν τους ενδιαφερόμενους επιβάτες σχετικά με εναλλακτικές ανταποκρίσεις και μεριμνούν ώστε τα άτομα με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα να λάβουν τις πληροφορίες που απαιτούνται σε προσβάσιμη μορφή.

Άρθρο 38 **Απαγόρευση απόπλου πλοίου λόγω** **δυσμενών καιρικών συνθηκών**

1. Σε περίπτωση απαγόρευσης απόπλου του πλοίου, λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών, ο επιβάτης δικαιούται:

α. Να τροποποιήσει το εισιτήριό του, όσον αφορά την ημερομηνία του ταξιδιού.

β. Να διαμείνει επί του πλοίου, εφόσον κατά την κρίση του πλοιάρχου οι συνθήκες το επιτρέπουν, καθ' όλο τον χρόνο ισχύος της απαγόρευσης απόπλου, για να συνεχίσει το ταξίδι του. Στην περίπτωση αυτή, ο επιβάτης έχει τα δικαιώματα της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 35.

γ. Να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, με την καταβολή σε αυτόν του αναλογούντος ναύλου.

2. Σε περίπτωση απαγόρευσης απόπλου πλοίου λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών και καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής του πλοίου στον λιμένα, ο μεταφορέας υποχρεούται στην τήρηση συστήματος ελέγχου επιβιβαζόμενων και αποβιβαζόμενων επιβατών.

Άρθρο 39 **Ακύρωση ταξιδιού**

1. Όταν το ταξίδι ακυρωθεί με υπαιτιότητα του μεταφορέα, ο επιβάτης έχει δικαίωμα αποζημίωσης ή άλλων

αντισταθμιστικών παροχών, κατ' επιλογή του.

Η αποζημίωση πρέπει να είναι πλήρης και να καλύπτει κάθε ζημία, την οποία ο επιβάτης αποδεδειγμένα υπέστη εκ του λόγου αυτού. Τα ανωτέρω δεν ισχύουν εάν ο επιβάτης: α. ενημερωθεί μία εβδομάδα πριν από τον προγραμματισμένο χρόνο αναχώρησης και του επιστραφεί το αντίτιμο του εισιτηρίου που καταβλήθηκε ή β. ενημερωθεί τουλάχιστον δώδεκα (12) ώρες πριν τον προγραμματισμένο απόπλου του ακυρωθέντος δρομολογίου και προωθηθεί με άλλο μέσο στον προορισμό του σε χρονικό διάστημα εντός δώδεκα (12) ωρών από τον προγραμματισμένο απόπλου του ακυρωθέντος δρομολογίου.

2. Αρμόδιο κατά τόπον δικαστήριο για την εκδίκαση των διαφορών της παρ. 1 είναι το δικαστήριο της έδρας του μεταφορέα. Οι σχετικές διαφορές εκδικάζονται κατά τη διαδικασία των άρθρων 682 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

3. Όταν λόγω βλάβης ή ζημίας του πλοίου ακυρωθεί προγραμματισμένο δρομολόγιο, ο επιβάτης δικαιούται:

α. Να ενημερωθεί εγκαίρως και, εφόσον συμφωνήσει, να προωθηθεί στον προορισμό του με μέριμνα και δαπάνη του μεταφορέα, σε χρονικό διάστημα εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών, λαμβάνοντας δωρεάν ελαφρά γεύματα, γεύματα ή αναψυκτικά ανάλογα με τον χρόνο αναμονής και εφόσον είναι διαθέσιμα ή μπορούν να εξασφαλισθούν ή να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση και να του επιστραφεί το αντίτιμο του εισιτηρίου. Τα εν λόγω δικαιώματα του επιβάτη ισχύουν και στην περίπτωση καιρικών συνθηκών, οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο την ασφαλή λειτουργία του πλοίου.

β. Να λάβει τροφή και κατάλυμα, με μέριμνα και δαπάνη του μεταφορέα, υπό τους όρους της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 35, εφόσον δεν προωθηθεί στον προορισμό του ή δεν υπαναχωρήσει σύμφωνα με την περ. α'.

γ. Χρηματική αποζημίωση διπλάσια του ναύλου μεταφοράς επιβάτη ή άλλη αντισταθμιστική παροχή μετά από συμφωνία των συμβαλλομένων, εφόσον δεν προωθηθεί στον προορισμό του εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών με υπαιτιότητα του μεταφορέα.

4. Στην περίπτωση που δεν κατέστη δυνατή η προώθηση επιβάτη ακυρωθέντος δρομολογίου στον προορισμό του και αυτός έχει στην κατοχή του εισιτήριο επιστροφής, ο επιβάτης δικαιούται επιπρόσθετα να επιστρέψει το εισιτήριο επιστροφής και να λάβει ως αποζημίωση, από τον μεταφορέα, το αντίτιμο του εισιτηρίου που κατέβαλε.

Άρθρο 40 **Άρνηση επιβίβασης**

1. Σε περίπτωση που ο μεταφορέας εκτιμά εύλογα ότι θα υποχρεωθεί να αρνηθεί την επιβίβαση ορισμένου αριθμού επιβατών, οι οποίοι διαθέτουν έγκυρο εισιτήριο, υποχρεούται να αναζητήσει αρχικά τους επιβάτες εκείνους που εθελοντικά διατίθενται να μην επιβιβαστούν, με αντάλλαγμα συγκεκριμένη παροχή που συμφωνείται μεταξύ αυτών και του μεταφορέα και επιπλέον μεριμνά για τη συντομότερη μεταφορά αυτών στον προορισμό τους, με δαπάνη του.

2. Όταν ο αριθμός των επιβατών που διατίθενται να μην επιβιβαστούν εθελοντικά δεν επαρκεί, προκειμένου το πλοίο να ταξιδεύσει με ασφάλεια, ο μεταφορέας δύναται να αρνηθεί σε επιβάτες την επιβίβαση παρά τη θέ-

λησή τους. Ο επιβάτης, που για τον λόγο αυτόν δεν κατέστη δυνατόν να επιβιβαστεί και έχει στην κατοχή του έγκυρο εισιτήριο δικαιούται:

α. να λάβει χρηματική αποζημίωση τριπλάσια της αξίας του ναύλου μεταφοράς επιβάτη ή

β. τη συντομότερη μεταφορά του μέχρι τον τελικό προορισμό με μέριμνα και δαπάνη του μεταφορέα, καθώς και την παροχή τροφής και καταλύματος σε ξενοδοχείο υπό τους όρους της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 35 ή μεταφορά σε χρόνο της επιλογής του. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται επιπρόσθετα ως αποζημίωση, η αξία του ναύλου μεταφοράς επιβάτη.

Άρθρο 41

Καταγγελίες - παράπονα επιβατών

Για κάθε παράπονο ή καταγγελία κατά τη διάρκεια του πλου, οι επιβάτες δύνανται να απευθύνονται στον ορισμένο για τον σκοπό αυτόν αξιωματικό του πλοίου και μετά το πέρας του ταξιδιού στον εκδότη του εισιτηρίου ή στον μεταφορέα ή στις Λιμενικές Αρχές. Για παράπονα ή καταγγελίες που αφορούν σε συνθήκες πρόσβασης ατόμων με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα σε λιμένες και πλοία ή καταγγελίες που αφορούν στις διατάξεις του Κανονισμού (Ε.Ε.) 1177/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, για τα δικαιώματα των επιβατών στις θαλάσσιες και εσωτερικές πλωτές μεταφορές και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 2006/2004 (LL 334) και δεν καλύπτονται από τις διατάξεις του παρόντος Μέρους, οι επιβάτες δύνανται να απευθύνονται στον φορέα εκμετάλλευσης τερματικού σταθμού του λιμένα ή στον μεταφορέα ή στις Λιμενικές Αρχές. Με μέριμνα του μεταφορέα και του φορέα διοίκησης, διαχείρισης και εκμετάλλευσης του λιμένα, τοποθετούνται σε εμφανή σημεία του πλοίου και του λιμένα, αντίστοιχα, έντυπα υποβολής παραπόνων στην ελληνική και αγγλική γλώσσα αναφορικά με τις προσφερόμενες στον λιμένα και επί του πλοίου υπηρεσίες. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής καθορίζονται ο τύπος και το περιεχόμενο του εντύπου, η αρμόδια υπηρεσία ή υπηρεσίες εποπτείας, διαχείρισης των παραπόνων και στατιστικής καταγραφής αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 42

Τρόπος επιστροφής εισιτηρίου - ναύλου και καταβολής χρηματικών αποζημιώσεων

1. Η επιστροφή ή η τροποποίηση του εισιτηρίου από τον επιβάτη γίνεται στον εκδότη αυτού ή στον ναυτικό πράκτορα που ορίζεται από τον μεταφορέα σε κάθε λιμένα και νομιμοποιείται, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, να εκδίδει εισιτήρια επιβατών και αποδείξεις μεταφοράς οχημάτων για το συγκεκριμένο πλοίο.

2. Η επιστροφή ποσοστού ή ολόκληρου του ναύλου ή του αντιτίμου του εισιτηρίου και η καταβολή των τυχόν αποζημιώσεων προς τον επιβάτη, βαρύνει τον μεταφορέα και γίνεται, κατ' επιλογή του επιβάτη, από τον ίδιο, τον εκδότη του εισιτηρίου ή τον ναυτικό πράκτορα που ορίζεται από τον μεταφορέα σε κάθε λιμένα, σε μετρητά, με τραπεζική εντολή ή επιταγή, εφόσον υπάρχει συ-

γκατάθεση του επιβάτη και σε χρόνο έως και επτά (7) ημέρες μετά την προγραμματισμένη αναχώρηση του πλοίου.

3. Η επιστροφή ναύλου ή η καταβολή αποζημίωσης συνοδεύεται από αντίγραφο σχετικής έγγραφης απόδειξης που χορηγείται προς τον επιβάτη.

4. Η επιστροφή ναύλου, η καταβολή τυχόν αποζημίωσης και η τροποποίηση του εισιτηρίου γίνεται με παράδοση από τον επιβάτη του σώματος του εισιτηρίου ή του αποκόμματος.

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΙΒΑΤΩΝ - ΜΕΤΑΦΟΡΕΑ

Άρθρο 43

Υποχρεώσεις επιβατών

Ο επιβάτης υποχρεούται:

1. Να προσέρχεται στο πλοίο μισή ώρα πριν από την προγραμματισμένη ώρα απόπλου.

2. Να φέρει το όχημα στον χώρο αναμονής φόρτωσης μία (1) ώρα πριν από τον απόπλου.

3. Να επιδεικνύει το εισιτήριό του κατά την επιβίβαση και τον έλεγχο και να καταλαμβάνει την αντίστοιχη θέση ή κλίνη που αναγράφεται σε αυτό.

4. Να τοποθετεί ογκώδεις αποσκευές ή αντικείμενα στους ειδικούς χώρους, ώστε να μην παρεμποδίζεται η διέλευση των επιβατών στους διαδρόμους του πλοίου.

5. Να συμμορφώνεται με τις οδηγίες των αρμόδιων προσώπων του πλοίου, που σχετίζονται με την ησυχία, ευταξία, καθαριότητα και ασφάλεια του πλοίου.

6. Να συμμορφώνεται με τους κανονισμούς του πλοίου, καθώς και με τις οδηγίες του πλοιάρχου ή του προσωπικού του πλοίου.

7. Να μην τοποθετεί αποσκευές ή αντικείμενα στα καθίσματα ή τις θέσεις επιβατών.

8. Να μην παραμένει στους χώρους οχημάτων. Εξαιρούνται οι οδηγοί τους κατά την είσοδο και έξοδο των οχημάτων από τα πλοία.

9. Να μη μεταφέρει εκρηκτικές, εύφλεκτες, εμπρηστικές και γενικά επικίνδυνες ύλες.

10. Να δίνει, κατά την ηλεκτρονική κράτηση ή την έκδοση του εισιτηρίου, ακριβή στοιχεία ταυτότητάς του, αριθμό τηλεφώνου επικοινωνίας και διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με αποκλειστικό σκοπό την ενημέρωσή του από τον μεταφορέα σε περίπτωση καθυστέρησης, ακύρωσης ή ματαίωσης του δρομολογίου του πλοίου. Σε περίπτωση μη επιθυμίας του επιβάτη να γνωστοποιήσει στοιχεία επικοινωνίας, αυτή καταχωρείται από τον εκδότη στο Ηλεκτρονικό Σύστημα Κράτησης Θέσεων και Έκδοσης Εισιτηρίων Επιβατών και Αποδείξεων μεταφοράς οχημάτων (Η.Σ.Κ.Θ.Ε.Ε.Α.). Σε περίπτωση ηλεκτρονικής κράτησης, ο επιβάτης συμπληρώνει τα στοιχεία επικοινωνίας του στη σχετική ηλεκτρονική φόρμα ή συμπληρώνει την επιλογή «Δεν επιθυμώ να ενημερωθώ σε περίπτωση καθυστέρησης, ακύρωσης ή ματαίωσης του δρομολογίου».

11. Να ελέγχει κατά την έκδοση του εισιτηρίου την ορθότητα των αναγραφόμενων στο εισιτήριο στοιχείων, ιδίως ημερομηνία, ώρα, δρομολόγιο, πλοίο, στοιχεία ταυτότητας και να μην το παραλαμβάνει σε περίπτωση λανθασμένης αναγραφής.

12. Το άτομο με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα οφείλει να ενημερώνει τον εκδότη του εισιτηρίου ή τον μεταφορέα, ότι έχει ανάγκη συνδρομής, το αργότερο σαράντα οκτώ (48) ώρες πριν από την παροχή της συνδρομής και να βρίσκεται σε προκαθορισμένο σημείο σε συγκεκριμένη ώρα, η οποία δεν υπερβαίνει τα εξήντα (60) λεπτά πριν από την προγραμματισμένη ώρα απόπλου του πλοίου. Επιπλέον, κατά την κράτηση ή προέκδοση του εισιτηρίου, οφείλει να κοινοποιεί στον μεταφορέα τις ειδικές του ανάγκες για κατάλυμα, κάθισμα ή τις απαιτούμενες υπηρεσίες ή την ανάγκη να φέρει μαζί του ιατρικό εξοπλισμό.

Άρθρο 44 **Υποχρεώσεις μεταφορέα**

Ο μεταφορέας υποχρεούται:

1. Να παρέχει υπηρεσίες θαλάσσιων μεταφορών, χωρίς διακρίσεις στους επιβάτες.
2. Να παρέχει στον επιβάτη τη θέση, καθώς και τον τύπο καμπίνας που συμφωνήθηκε, όπως προσδιορίζονται στο εισιτήριο.
3. Να προσδιορίζει στο εισιτήριο το πλοίο, το ταξίδι, την ημερομηνία, την ώρα αναχώρησης, καθώς επίσης και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις. Πριν από την παράδοση του εισιτηρίου να ενημερώνει και προφορικά τον επιβάτη για το όνομα του πλοίου, το ταξίδι, την ημερομηνία και την προγραμματισμένη ώρα αναχώρησης και άφιξης.
4. Να λαμβάνει κάθε αναγκαίο μέτρο τήρησης των όρων ασφαλείας και υγιεινής των επιβατών του πλοίου.
5. Να ανακοινώνει δημόσια τα δρομολόγια με κάθε πρόσφορο μέσο και να πληροφορεί εγκαίρως το κοινό σχετικά με την εκτέλεσή τους.
6. Να ενημερώνει τηλεφωνικά ή μέσω σύντομου μηνύματος (SMS) ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τους επιβάτες, οι οποίοι κατά την έκδοση του εισιτηρίου είχαν γνωστοποιήσει στοιχεία επικοινωνίας, σε περίπτωση ματαιώσης - ακύρωσης, αλλαγής ή καθυστέρησης των προγραμματισμένων δρομολογίων. Ειδικά, σε περίπτωση ματαιώσης ή καθυστέρησης άφιξης ή αναχώρησης του πλοίου, να ενημερώνει τους επιβάτες που αναχωρούν από τους λιμενικούς τερματικούς σταθμούς για την κατάσταση, το συντομότερο δυνατόν και σε κάθε περίπτωση το αργότερο τριάντα (30) λεπτά μετά από την προγραμματισμένη ώρα αναχώρησης, για την εκτιμώμενη νέα ώρα αναχώρησης και άφιξης, αμέσως μόλις έχει στη διάθεσή του σχετική πληροφορία.
7. Να ανακοινώνει, με προσβάσιμες στους επιβάτες μορφές αναγγελίας, ιδίως οπτική και ηχητική αναγγελία στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, εντός του πλοίου την οποιαδήποτε καθυστέρηση στον απόπλου, πλου και κατάπλου του πλοίου, αναφέροντας τόσο τον εκτιμώμενο χρόνο, όσο και την αιτία της καθυστέρησης.
8. Να παρέχει δωρεάν συνδρομή, σε συνεργασία με τους φορείς εκμετάλλευσης των τερματικών σταθμών, στο πλαίσιο των αντίστοιχων τομέων αρμοδιότητάς τους, στα άτομα με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα, όπως ορίζεται στα Παραρτήματα II και III του Κανονισμού (Ε.Ε.) 1177/2010, με την επιφύλαξη των υφιστάμενων συνθηκών πρόσβασης στον λιμένα. Επί αιτημάτων παροχής συνδρομής της παρ. 12 του άρθρου 43, με ευθύνη του μεταφορέα, ενημερώνεται χωρίς καθυστέρηση ο φο-

ρέας εκμετάλλευσης του λιμενικού τερματικού σταθμού, για την παροχή συνδρομής στον τομέα αρμοδιότητάς του. Τα άτομα που έχουν αιτηθεί την παροχή συνδρομής λαμβάνουν γραπτή επιβεβαίωση για την παροχή της συνδρομής, με κάθε διαθέσιμο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών μέσων ή της υπηρεσίας σύντομων μηνυμάτων (SMS). Σε περίπτωση που άτομο με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα δεν έχει συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις της παρ. 12 του άρθρου 43, ο μεταφορέας και ο φορέας εκμετάλλευσης του λιμενικού τερματικού σταθμού καταβάλλουν προσπάθεια για την παροχή κάθε δυνατής βοήθειας.

9. Να μεριμνά για την ενημέρωση του ενδιαφερόμενου επιβάτη από τον εκδότη, πριν από την έκδοση του εισιτηρίου, για τις τιμές και εκπτώσεις, τις συνθήκες πρόσβασης στους λιμένες επιβίβασης και αποβίβασης, καθώς και τη δυνατότητα παροχής συνδρομής σε περιπτώσεις επιβατών με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα.

10. Να τηρεί οργανωμένες διαδικασίες υποδοχής, καταγραφής και επίλυσης ή απάντησης σε παράπονα - διαμαρτυρίες των επιβατών και να παρέχει στους επιβάτες με οπτική και ηχητική αναγγελία, πριν από τον κατάπλου του πλοίου στον πρώτο λιμένα του δρομολογίου του, σαφή πληροφόρηση για τις διαδικασίες αυτές.

11. Να τοποθετεί σε εμφανή σημεία επί του πλοίου και στα πρακτορεία έκδοσης εισιτηρίων πίνακα στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, στον οποίο αναγράφονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του επιβάτη και του μεταφορέα. Ο πίνακας αυτός διατίθεται επιπρόσθετα σε γραφή Braille και σε κείμενο γραμματοσειράς μεγάλου μεγέθους στην υποδοχή του πλοίου, κατόπιν αιτήματος επιβάτη.

12. Να μην εκδίδει εισιτήρια για δρομολόγια που δεν έχουν την αποδοχή του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

13. Να ενημερώνει εγγράφως την αρμόδια αρχή για τις τιμές που εφαρμόζει, εντός τριών ημερών από την έναρξη ισχύος τους (κατά προέλευση - προορισμό - οικονομική θέση - κατηγορία οχημάτων), καθώς και για οποιαδήποτε μεταβολή τους (μείωση, αύξηση) και διαφοροποίησή τους (εκπτώσεις, προσφορές).

14. Να ενημερώνει, κατά την έκδοση του εισιτηρίου, τον επιβάτη για τον ακριβή τρόπο υπολογισμού του ποσού με το οποίο θα χρεώνεται η μεταφορά αποσκευών, το βάρος των οποίων υπερβαίνει το καθοριζόμενο στην παρ. 1 του άρθρου 34.

15. Να μην αυξάνει την τιμή του εισιτηρίου για το οποίο έγινε κράτηση μέσω του συστήματος ηλεκτρονικής κράτησης θέσης, μέχρι τη συμφωνημένη ημερομηνία και ώρα παραλαβής ή πληρωμής του εισιτηρίου.

ΤΜΗΜΑ IV **ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ - ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ**

Άρθρο 45 **Γενικές αρχές**

1. Οι διατάξεις του παρόντος Μέρους δεν θίγουν τα δικαιώματα των επιβατών που προβλέπονται στον Κανονισμό (Ε.Ε.) 1177/2010 ή άλλες διατάξεις, χωρίς να αποκλείεται το δικαίωμά τους για αποκατάσταση κάθε περαιτέρω ζημίας.

2. Όπου στο παρόν Μέρος προβλέπεται καταβολή χρη-

ματικής αποζημίωσης, λόγω υπαιτιότητας του μεταφορέα, αυτός οφείλει να αποδείξει ότι δεν ενήργησε ή δεν παρέλειψε να ενεργήσει υπαιτιώς.

3. Απαγορεύεται η μεταβίβαση του εισιτηρίου, χωρίς την έγκριση του μεταφορέα ή του εκδότη του εισιτηρίου.

4. Ο μεταφορέας και ο υπόχρεος έκδοσης και διάθεσης εισιτηρίων που έχουν πρόσβαση στο Ηλεκτρονικό Σύστημα Κράτησης Θέσεων και Έκδοσης Εισιτηρίων Επιβατών και Αποδείξεων μεταφοράς οχημάτων (Η.Σ.Κ.Θ.Ε.Ε.Α.) απαγορεύεται να αρνούνται κράτηση θέσης και έκδοση εισιτηρίου, όταν από το Η.Σ.Κ.Θ.Ε.Ε.Α. προκύπτει η διαθεσιμότητα θέσεων. Άρνηση κράτησης θέσης και έκδοσης εισιτηρίου δικαιολογείται μόνο όταν αποδεδειγμένα πρόκειται για πρόσωπο που είναι επικίνδυνο είτε για την ασφάλεια του πλοίου, είτε για τη ζωή, την υγεία, την ασφάλεια και την ησυχία των επιβαίνοντων. Άρνηση κράτησης ή έκδοσης εισιτηρίου σε άτομα με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα δικαιολογείται μόνο όταν πρόκειται για συμμόρφωση προς τις ισχύουσες απαιτήσεις ασφαλείας που ορίζει το διεθνές, το εθνικό ή το εθνικό δίκαιο ή τις απαιτήσεις ασφαλείας που ορίζουν οι αρμόδιες αρχές ή όταν ο σχεδιασμός, η υποδομή και ο εξοπλισμός του πλοίου καθιστούν αδύνατη την πραγματοποίηση της μεταφοράς με ασφαλή και λειτουργικό τρόπο. Σε αυτή την περίπτωση ο μεταφορέας ή ο εκδότης του εισιτηρίου καταβάλλει κάθε εύλογη προσπάθεια να προσφερθεί εναλλακτικός τρόπος μεταφοράς.

5. Δεν δύναται να θεμελιωθεί απαίτηση για καθυστέρηση, διακοπή, ακύρωση ή τροποποίηση δρομολογίου που οφείλεται σε λόγους δημόσιας τάξης ή ασφαλείας, ιδίως λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών, στην εφαρμογή διατάξεων της νομοθεσίας ή σε εντολές της Αρχής Αρχής γενικά, ιδίως δε για την παροχή βοήθειας σε πλοία ή πρόσωπα που βρίσκονται σε κίνδυνο ή για τυχόν εγκεκριμένη τροποποίηση των προγραμματισμένων δρομολογίων, η οποία σχετίζεται με την εξυπηρέτηση έκτακτων μεταφορικών αναγκών ή την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, εκτός αυτών που περιγράφονται ρητά στο παρόν Μέρος.

6. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από γνώμη του Σ.Α.Σ. δύναται να τροποποιούνται τα ποσοστά επιστροφής του ναύλου στους επιβάτες, οι χρηματικές αποζημιώσεις και τα οριζόμενα στο παρόν Μέρος χρονικά διαστήματα.

7. Ρήτρες οι οποίες προβλέπουν παραίτηση του επιβάτη από την άσκηση των δικαιωμάτων του παρόντος Μέρους ή απαλλάσσουν τον μεταφορέα από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το παρόν Μέρος είναι άκυρες.

8. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής συγκροτείται συμβουλευτικό όργανο, αποτελούμενο από εκπροσώπους του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία και των φορέων των πλοιοκτητών των πλοίων στα οποία εφαρμόζεται το παρόν Μέρος, το οποίο σε τακτά χρονικά διαστήματα εξετάζει όλα τα πρακτικά θέματα που αφορούν στην προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία σε όλο το φάσμα των ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών και εισηγείται στον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής μέτρα για τη βελτίωσή της.

9. Στις συνεδριάσεις του Σ.Α.Σ. στις οποίες συζητούνται θέματα που αφορούν επιβάτες με αναπηρία, συμμε-

τέχει, χωρίς δικαίωμα ψήφου, εκπρόσωπος της πλέον αντιπροσωπευτικής οργάνωσης ατόμων με αναπηρία.

10. Οι μεταφορείς και, κατά περίπτωση, οι φορείς εκμετάλλευσης των τερματικών σταθμών θεσπίζουν διαδικασίες εκπαίδευσης σε θέματα αναπηρίας, συμπεριλαμβανομένων οδηγίων, και διασφαλίζουν ότι τα μέλη του προσωπικού τους, ιδιαίτερα αυτά που παρέχουν άμεση συνδρομή σε άτομα με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα, λαμβάνουν εκπαίδευση ή οδηγίες, σύμφωνα με το Παράρτημα IV του Κανονισμού (ΕΕ) 1177/2010.

11. Αν η εκτέλεση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 1177/2010 έχει ανατεθεί σε εκτελεστή μεταφορών, πωλητή εισιτηρίων ή άλλο πρόσωπο, ο μεταφορέας, ο ταξιδιωτικός πράκτορας, ο διοργανωτής ταξιδίων ή ο φορέας εκμετάλλευσης του τερματικού σταθμού που έχει αναθέσει αυτές τις υποχρεώσεις παραμένει υπόλογος για τις πράξεις και παραλείψεις του εν λόγω τρίτου προσώπου, στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων του.

12. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής καθορίζονται οι διαδικασίες και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των παρ. 1 και 2 του άρθρου 9 και των άρθρων 10, 11 και 12 του Κανονισμού (Ε.Ε.) 1177/2010, που αφορούν σε θέματα προσβασιμότητας, πληροφόρησης και παροχής συνδρομής σε άτομα με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα στους λιμένες, τα οποία εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των φορέων εκμετάλλευσης λιμενικών τερματικών σταθμών.

13. Οι μεταφορείς μπορούν να ορίσουν το ελάχιστο χρηματικό όριο κάτω του οποίου δεν καταβάλλεται αποζημίωση, το όριο δε αυτό δεν δύναται να υπερβαίνει το ποσό των έξι (6) ευρώ.

Άρθρο 46

Φιλική διευθέτηση διαφορών μεταφοράς του επιβάτη

Για την εξώδικη επίλυση των διαφορών μεταξύ του μεταφορέα ή του εκδότη και του επιβάτη, ο επιβάτης δύναται να απευθύνεται στον Συνήγορο του Καταναλωτή.

Άρθρο 47

Διοικητικές κυρώσεις

Στους παραβάτες των υποχρεώσεων των άρθρων 27 έως 30 και 34 έως 46 και του Κανονισμού (Ε.Ε.) 1177/2010 και ανεξάρτητα εάν συντρέχει ποινική ή πειθαρχική ευθύνη, επιβάλλονται με απόφαση του Προϊσταμένου της κατά τόπον αρμόδιας Λιμενικής Αρχής, οι κυρώσεις του άρθρου 157 του Κ.Δ.Ν.Δ.. Στους παραβάτες των υποχρεώσεων των παρ. 3 έως 8 του άρθρου 43 επιβάλλονται, με απόφαση του Προϊσταμένου της κατά τόπον αρμόδιας Λιμενικής Αρχής, οι κυρώσεις του άρθρου 157 του Κ.Δ.Ν.Δ..

ΜΕΡΟΣ Δ'

ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ - ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Άρθρο 48

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη της ισχύος του Κώδικα καταργούνται οι ακόλουθες διατάξεις:

α) άρθρα 5 παρ. 1 εδάφιο έβδομο και 9 παρ. 3 ν. 6059/1934 (Α΄ 71),
 β) άρθρα 166, 168 Α παρ. 1 περ. (α) και περ. (β) υποπερ. (i), (ii) και (iv) και παρ. 2 και 178 παρ. 4 ν.δ. 187/1973 (Α΄ 261),
 γ) άρθρα πρώτο έως ένατο, ενδέκατο και εικοστό όγδοο παρ. 1 ν. 2932/2001 (Α΄ 145),
 δ) άρθρα 24, 27, 29 παρ. 1 έως 6 ν. 3153/2003 (Α΄ 153),
 ε) άρθρο 25 παρ. 1 ν. 3450/2006 (Α΄ 64),
 στ) άρθρα 1 έως 18 ν. 3709/2008 (Α΄ 213),
 ζ) άρθρο 17 ν. 3887/2010 (Α΄ 174),
 η) άρθρο 20 παρ. 3 ν. 3922/2011 (Α΄ 35),
 θ) άρθρα 220 και 221 ν. 4072/2012 (Α΄ 86),
 ι) άρθρα 11 παρ. 7, 35, 37 ν. 4150/2013 (Α΄ 102),
 ια) άρθρο πρώτο παρ. ΙΣΤ. υποπάρ. ΙΣΤ.2. παρ. 1, 2, 3, 4 ν. 4254/2014 (Α΄ 85),
 ιβ) άρθρα 25, 28, 40 παρ. 1 περ. Α, Β και Γ ν. 4256/2014 (Α΄ 92),
 ιγ) άρθρο 39 ν. 4262/2014 (Α΄ 114),
 ιδ) άρθρο 55 παρ. 1 ν. 4276/2014 (Α΄ 155),
 ιε) άρθρο 50 παρ. 1 και 3 εδάφιο πρώτο ν. 4331/2015 (Α΄ 69),

ιστ) άρθρα 55 παρ. 1 και 2 και 66 παρ. 2 ν. 4342/2015 (Α΄ 143),
 ιζ) άρθρα 41 και 42 ν. 4487/2017 (Α΄ 116),
 ιη) άρθρα 76 έως 78 ν. 4504/2017 (Α΄ 184),
 ιθ) άρθρο 35 ν. 4532/2018 (Α΄ 68),
 κ) άρθρο 115 ν. 4623/2019 (Α΄ 134),
 κα) άρθρο 20 ν. 4625/2019 (Α΄ 139),
 κβ) άρθρα 1 έως 8 και 79 ν. 4676/2020 (Α΄ 67),
 κγ) άρθρο εξηκοστό έβδομο της από 13.4.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 84), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 ν. 4690/2020 (Α΄ 104).
 κδ) άρθρα δεύτερο και τρίτο π.δ. 344/2003 (Α΄ 314), καθώς και κάθε άλλη διάταξη που αντιβαίνει στις διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 49 **Τελική διάταξη**

Ο παρών Κώδικας δεν θίγει την αρμοδιότητα τελικής υπογραφής των Προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων κατ' εφαρμογή του άρθρου 109 του ν. 4622/2019 (Α΄ 133).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Κωδικοποιητική διάταξη	Κωδικοποιούμενη διάταξη
Άρθρο 1	Άρθρο πρώτο ν. 2932/2001
Άρθρο 2	Άρθρο δεύτερο ν. 2932/2001, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 25 παρ. 1 ν. 3450/2006 και 20 παρ. 3 ν. 3922/2011.
Άρθρο 2 παρ. 8 περ. (α)	Άρθρο 178 παρ. 4 ν.δ. 187/1973
Άρθρο 2 παρ. 8 περ. (β)	Άρθρο 9 παρ. 3 ν. 6059/1934
Άρθρο 3	Άρθρο τρίτο ν. 2932/2001, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 37 παρ. 1 ν. 4150/2013, και τροποποιήθηκε με τα άρθρα 40 παρ. 1 περ. α' ν. 4256/2014, 66 παρ. 2 ν. 4342/2015 και 1 ν. 4676/2020.
Άρθρο 4	Άρθρο τέταρτο ν. 2932/2001, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 37

	παρ. 2 ν. 4150/2013 και τροποποιήθηκε με τα άρθρα πρώτο παρ. ΙΣΤ. υποπαρ. ΙΣΤ.2. παρ. 1 ν. 4254/2014 και 2 ν. 4676/2020.
Άρθρο 5	Άρθρο τέταρτο α ν. 2932/2001, το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 37 παρ. 3 ν. 4150/2013 και τροποποιήθηκε με τα άρθρα πρώτο παρ. ΙΣΤ. υποπαρ. ΙΣΤ.2. παρ. 2 ν. 4254/2014, 41 ν. 4487/2017 και 3 ν. 4676/2020.
Άρθρο 6	Άρθρο πέμπτο ν. 2932/2001, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 37 παρ. 4 ν. 4150/2013 και τροποποιήθηκε με τα άρθρα 40 παρ. 1 περ. Β ν. 4256/2014 και 4 ν. 4676/2020.
Άρθρο 7	Άρθρο έκτο ν. 2932/2001, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 37 παρ. 5 ν. 4150/2013 και τροποποιήθηκε με τα άρθρα πρώτο παρ. ΙΣΤ. υποπαρ. ΙΣΤ.2. παρ. 4 ν. 4254/2014, 40 παρ. 1 περ. Γ' ν. 4256/2014, 39 ν. 4262/2014 και 5 ν. 4676/2020.
Άρθρο 8	Άρθρο έβδομο ν. 2932/2001, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 27 ν. 3153/2003, 37 παρ. 6 ν. 4150/2013 και 6 ν. 4676/2020.
Άρθρο 9	Άρθρο όγδοο παρ. 1, 2, 3, 4 και 12 ν. 2932/2001, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 220 του ν. 4072/2012 και η παρ. 1 αντικαταστάθηκε με το άρθρο πρώτο παρ. ΙΣΤ. υποπαρ. ΙΣΤ.2. παρ. 3 του ν. 4254/2014.
Άρθρο 10	Άρθρο όγδοο παρ. 5, 6, 7, 8 και 13 εδάφιο πρώτο ν. 2932/2001, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 220 του ν. 4072/2012, και η παρ. 13 με το άρθρο 50 παρ. 1 του ν. 4331/2015.
Άρθρο 11	Άρθρο όγδοο παρ. 9 ν. 2932/2001, όπως το άρθρο όγδοο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 220 του ν. 4072/2012.
Άρθρο 12	Άρθρο όγδοο παρ. 10 ν. 2932/2001, όπως το άρθρο όγδοο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 220 του ν. 4072/2012.
Άρθρο 13	Άρθρο όγδοο παρ. 11 ν. 2932/2001, όπως το άρθρο όγδοο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 220 του ν. 4072/2012 και η παρ. 11 τροποποιήθηκε με το άρθρο 55 παρ. 1 του ν. 4276/2014.
Άρθρο 14	Άρθρο όγδοο παρ. 13 εδάφια δεύτερο, τρίτο, τέταρτο και πέμπτο του ν. 2932/2001, όπως η παρ. 13 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 50 παρ. 1 ν. 4331/2015 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 55 παρ. 2 ν. 4342/2015. Άρθρο 50 παρ. 3 εδάφιο πρώτο ν. 4331/2015.
Άρθρο 15	Άρθρο όγδοο παρ. 13 α ν. 2932/2001, η οποία προστέθηκε στο άρθρο όγδοο με το άρθρο 35 του ν. 4532/2018.
Άρθρο 16	Άρθρο όγδοο παρ. 15 ν. 2932/2001, η οποία προστέθηκε στο άρθρο όγδοο με το άρθρο 76 ν. 4504/2017.

Άρθρο 17	Άρθρο 20 παρ. 2 ν. 4625/2019.
Άρθρο 18	Άρθρο 78 ν. 4504/2017.
Άρθρο 19	Άρθρο 25 ν. 4256/2014.
Άρθρο 20	Άρθρο ένατο ν. 2932/2001, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 37 παρ. 7 ν. 4150/2013, 77 ν. 4504/2017, 115 ν. 4623/2019 και 7 ν. 4676/2020.
Άρθρο 21	Άρθρο ενδέκατο ν. 2932/2001, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 37 παρ. 8 ν. 4150/2013 και 8 ν. 4676/2020.
Άρθρο 22	Άρθρο εικοστό όγδοο παρ. 1 ν. 2932/2001.
Άρθρο 23	Άρθρο 165 παρ. 1 περ. (β) ν.δ. 187/1973.
Άρθρο 24	Άρθρο 168 Α παρ. 1 περ. (α) και περ. (β) υποπερ. (i), (ii) και (iv) και παρ. 2 ν.δ. 187/1973, όπως αυτό το άρθρο προστέθηκε στο ν.δ. 187/1973 με το άρθρο τρίτο του π.δ. 344/2003 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 11 παρ. 7 ν. 4150/2013.
Άρθρο 25	Άρθρο 166 ν.δ 187/1973, όπως είχε συμπληρωθεί με το άρθρο 2 του ν. 603/1977 και αντικαταστάθηκε με το άρθρο δεύτερο π.δ. 344/2003
Άρθρο 26	Άρθρο 29 παρ. 1 έως 6 ν. 3153/2003.
Άρθρο 27	Άρθρο 1 ν. 3709/2008.
Άρθρο 28	Άρθρο 2 ν. 3709/2008, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 35 παρ. 1 και 2 ν. 4150/2013.
Άρθρο 29	Άρθρο 3 ν. 3709/2008.
Άρθρο 30	Άρθρο 4 ν. 3709/2008, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 35 παρ. 3, 4 και 5 ν. 4150/2013 και 85 ν. 4926/2022.
Άρθρο 31	Άρθρο 5 παρ. 1 εδάφιο έβδομο ν. 6059/1934.
Άρθρο 32 παρ. 1	Άρθρο 35 παρ. 2 α. ν. 1324/1949.
Άρθρο 32 παρ. 2	Άρθρο 35 παρ. 5 περ. (β), όπως προστέθηκε στο άρθρο 35 α. ν. 1324/1949 με το άρθρο 8 του ν.δ. 3748/1957.
Άρθρο 32 παρ. 3	Άρθρο 3 παρ. 1 εδάφιο πρώτο (α) ν. 4471/1965.
Άρθρο 33	Άρθρο δέκατο παρ. 4 και 5 ν. 1910/1944.
Άρθρο 34	Άρθρο 5 ν. 3709/2008, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 35 παρ. 6 και 7 ν. 4150/2013.
Άρθρο 35	Άρθρο 6 ν. 3709/2008, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 35 παρ. 8 ν. 4150/2013 και 42 παρ. 1 και 2 ν. 4487/2017.

Άρθρο 36	Άρθρο 7 ν. 3709/2008, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 35 παρ. 9 ν. 4150/2013.
Άρθρο 37	Άρθρο 8 ν. 3709/2008, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 35 παρ. 10 και 11 ν. 4150/2013.
Άρθρο 38	Άρθρο 9 ν. 3709/2008, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 42 παρ. 3 ν. 4487/2017.
Άρθρο 39	Άρθρο 10 ν. 3709/2008, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 35 παρ. 12 ν. 4150/2013, 28 παρ. 1 ν. 4256/2014 και 42 παρ. 4 ν. 4487/2017.
Άρθρο 40	Άρθρο 11 ν. 3709/2008, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 28 παρ. 2 ν. 4256/2014.
Άρθρο 41	Άρθρο 12 ν. 3709/2008, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 35 παρ. 13 ν. 4150/2013.
Άρθρο 42	Άρθρο 13 ν. 3709/2008, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 35 παρ. 14 ν. 4150/2013.
Άρθρο 43	Άρθρο 14 ν. 3709/2008, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 35 παρ. 15 και 16 ν. 4150/2013.
Άρθρο 44	Άρθρο 15 ν. 3709/2008, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 35 παρ. 17 ν. 4150/2013.
Άρθρο 45	Άρθρο 16 ν. 3709/2008, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 35 παρ. 18 και 19 ν. 4150/2013 και 42 παρ. 5 ν. 4487/2017.
Άρθρο 46	Άρθρο 17 ν. 3709/2008.
Άρθρο 47	Άρθρο 18 ν. 3709/2008, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 35 παρ. 20 ν. 4150/2013.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΟΥΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

- Άρθρα 5 παρ. 1 περ. ζ' και 9 παρ. 3 ν. 6059/1934 (Α' 71).
- Άρθρο δέκατο παρ. 4 και 5 ν. 1910/1944 (Α' 229).
- Άρθρο 35 παρ. 2 α.ν. 1324/1949 (Α' 326) και άρθρο 35 παρ. 5 περ. (β), όπως προστέθηκε στο άρθρο 35 α.ν. 1324/1949 με το άρθρο 8 του ν.δ. 3748/1957 (Α' 178).
- Άρθρο 3 παρ. 1 εδάφιο πρώτο ν. 4471/1965 (Α' 87).
- Άρθρα 165 παρ. 1 περ. (β), 166, 168 Α παρ. 1 περ. (α) και περ. (β) υποπερ. (i), (ii) και (iv) και παρ. 2 και 178 παρ. 4 ν.δ. 187/1973 (Α' 261), όπως τροποποιήθηκαν με τα άρθρα δεύτερο και τρίτο π.δ. 344/2003 και 11 παρ. 7 ν. 4150/2013.
- Άρθρα πρώτο έως ένατο, ενδέκατο και εικοστό όγδοο παρ. 1 ν. 2932/2001 (Α' 145), όπως οι διατάξεις του τροποποιήθηκαν, συμπληρώθηκαν ή αντικαταστάθηκαν με τα άρθρα 27 ν. 3153/2003 (Α' 153), 25 παρ. 1 ν. 3450/2006 (Α' 64), 20 παρ. 3 ν. 3922/2011 (Α' 35), 220 ν. 4072/2012 (Α' 86), 37 ν. 4150/2013 (Α' 102), 40 παρ. 1 περ. Α, Β και Γ ν. 4256/2014 (Α' 92), άρθρο πρώτο παρ. ΙΣΤ. υποπαρ. ΙΣΤ.2. παρ. 1, 2, 3, 4 ν. 4254/2014 (Α' 85), 39 ν. 4262/2014 (Α' 114), 55 παρ. 1 ν. 4276/2014 (Α' 155), 50 παρ. 1 ν. 4331/2015 (Α' 69), 55 παρ. 2, 66 παρ. 2 ν. 4342/2015 (Α'

143), 2 παρ. Δ υποπαρ. Δ.12 περ. 12 ν. 4336/2015 (Α' 94), 41 ν. 4487/2017 (Α' 116), 76 και 77 ν. 4504/2017 (Α' 184), 35 ν. 4532/2018 (Α' 68), 115 ν. 4623/2019 (Α' 134), 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 και 8 ν. 4676/2020 (Α' 67).

7. Άρθρο 29 παρ. 1 έως 6 ν. 3153/2003.
8. Άρθρα 1 έως 18 ν. 3709/2008 (Α' 213), όπως οι διατάξεις του τροποποιήθηκαν, συμπληρώθηκαν ή αντικαταστάθηκαν με τα άρθρα 35 ν. 4150/2013 (Α' 102), 28 ν. 4256/2014 (Α' 92), 42 ν. 4487/2017 (Α' 116) και 85 ν. 4926/2022 (Α' 83).
9. Άρθρο 25 ν. 4256/2014 (Α' 92).
10. Άρθρο 50 παρ. 3 εδάφιο πρώτο ν. 4331/2015 (Α' 69).
11. Άρθρο 78 ν. 4504/2017 (Α' 184).
12. Άρθρο 20 παρ. 2 ν. 4625/2019 (Α' 139).

Κωδικοποιούμενη διάταξη	Κωδικοποιητική διάταξη
Άρθρο πρώτο ν. 2932/2001	Άρθρο 1
Άρθρο δεύτερο ν. 2932/2001	Άρθρο 2
Άρθρο 178 παρ. 4 ν.δ. 187/1973	Άρθρο 2 παρ. 8 περ. (α)
Άρθρο 9 παρ. 3 ν. 6059/1934	Άρθρο 2 παρ. 8 περ. (β)
Άρθρο τρίτο ν. 2932/2001	Άρθρο 3
Άρθρο τέταρτο ν. 2932/2001	Άρθρο 4
Άρθρο τέταρτο α' ν. 2932/2001	Άρθρο 5
Άρθρο πέμπτο ν. 2932/2001	Άρθρο 6
Άρθρο έκτο ν. 2932/2001	Άρθρο 7
Άρθρο έβδομο ν. 2932/2001	Άρθρο 8
Άρθρο όγδοο παρ. 1 έως 4 και 12 ν. 2932/2001	Άρθρο 9
Άρθρο όγδοο παρ. 5 έως 8 και 13 εδάφιο πρώτο ν. 2932/2001	Άρθρο 10
Άρθρο όγδοο παρ. 9 ν. 2932/2001	Άρθρο 11
Άρθρο όγδοο παρ. 10 ν. 2932/2001	Άρθρο 12
Άρθρο όγδοο παρ. 11 ν. 2932/2001	Άρθρο 13
Άρθρο όγδοο παρ. 13 εδάφια δεύτερο, τρίτο, τέταρτο και πέμπτο ν. 2932/2001 και 50 παρ. 3 εδάφιο πρώτο ν. 4331/2015	Άρθρο 14
Άρθρο όγδοο παρ. 13 α ν. 2932/2001	Άρθρο 15
Άρθρο όγδοο παρ. 15 ν. 2932/2001	Άρθρο 16

Άρθρο 20 παρ. 2 ν. 4625/2019	Άρθρο 17
Άρθρο 78 ν. 4504/2017	Άρθρο 18
Άρθρο 25 ν. 4256/2014	Άρθρο 19
Άρθρο ένατο ν. 2932/2001	Άρθρο 20
Άρθρο ενδέκατο ν. 2932/2001	Άρθρο 21
Άρθρο εικοστό όγδοο παρ. 1 και 2 ν. 2932/2001	Άρθρο 22
Άρθρο 165 παρ. 1 περ. (β) ν.δ. 187/1973	Άρθρο 23
Άρθρο 168 Α ν.δ. 187/1973	Άρθρο 24
Άρθρο 166 ν.δ. 187/1973	Άρθρο 25
Άρθρο 29 παρ. 1 έως 6 ν. 3153/2003	Άρθρο 26
Άρθρο 1 ν. 3709/2008	Άρθρο 27
Άρθρο 2 ν. 3709/2008	Άρθρο 28
Άρθρο 3 ν. 3709/2008	Άρθρο 29
Άρθρο 4 ν. 3709/2008	Άρθρο 30
Άρθρο 5 παρ. 1 περ. (ζ) ν. 6059/1934	Άρθρο 31
Άρθρο 35 παρ. 2 α.ν. 1324/1949	Άρθρο 32 παρ. 1
Άρθρο 35 παρ. 5 περ. (β) α.ν. 1324/1949	Άρθρο 32 παρ. 2
Άρθρο 3 παρ. 1 εδάφιο πρώτο ν. 4471/1965	Άρθρο 32 παρ. 3
Άρθρο δέκατο παρ. 4 και 5 ν. 1910/1944	Άρθρο 33
Άρθρο 5 ν. 3709/2008	Άρθρο 34
Άρθρο 6 ν. 3709/2008	Άρθρο 35
Άρθρο 7 ν. 3709/2008	Άρθρο 36
Άρθρο 8 ν. 3709/2008	Άρθρο 37
Άρθρο 9 ν. 3709/2008	Άρθρο 38
Άρθρο 10 ν. 3709/2008	Άρθρο 39
Άρθρο 11 ν. 3709/2008	Άρθρο 40
Άρθρο 12 ν. 3709/2008	Άρθρο 41
Άρθρο 13 ν. 3709/2008	Άρθρο 42

Άρθρο 14 ν. 3709/2008	Άρθρο 43
Άρθρο 15 ν. 3709/2008	Άρθρο 44
Άρθρο 16 ν. 3709/2008	Άρθρο 45
Άρθρο 17 ν. 3709/2008	Άρθρο 46
Άρθρο 18 ν. 3709/2008	Άρθρο 47

Άρθρο δεύτερο
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα,

2022

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ Κ. ΠΕΡΙΦΑΝΟΥ